

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto / številka 2

V Celovcu, dne 13. januarja 1955

Cena 1 šilling

Dva svetova

Pred komaj par sto leti je človek gledal v zemlji še veliko, neizmerno ploskev in temu naziranju je kmalu sledilo prepričanje, da je naša zemlja obla z različnimi zemljinami in morji.

Moderna tehnika je to zemljo povezala v eno celoto, ker je ravno ta tehnika premostila prostor in čas. Električni ali radijski valovi dirjajo z brzino 300.000 km v sekundi okoli te zemeljske oble in prinašajo ljudem vsega sveta novice in tudi grozote, ki jih deloma rodi narava sama in deloma tudi človeška zloba.

Letala so v zadnjih desetletjih tesno povezala posamezne kontinente med seboj. Nad 1000 km na uro ni danes nobena posebnost več za letalo, v zadnjih dneh so listi poročali, da je neko letalo preletelo 30.000 km brez pristanka. Taka letala naj bi pri bodočem merjenju vojaških sil prenašala atomske bombe, ki naj bi uničevale narode, dežele, države in cele kontinente. Tako izgleda torej naša obla, na kateri sedaj še živimo v miru.

Pri vsem napredku tehnike, ki ustvarja tesno povezavo med narodi in kontinenti, pa politika pripravlja novo delitev sveta — Zapad in Vzhod. Dne 30. decembra 1954 je francoski parlament odobril zopetno oborožitev Zahodne Nemčije in njen sprejem v zapadno svetovno vojaško in politično skupnost.

Léta je trajala notranja borba v Franciji in posebno v francoskem parlamentu in vedno je zopet prevladalo francosko nezupanje do nemškega naroda. Tokrat pa je bil tako politični kakor tudi gospodarski pritisk Amerike tako močan, da je francoski parlament, čeprav le z malenkostno večino, pristal na tesno vojaško povezavo z Nemčijo in njeno zopetno oborožitev. Saj še ni dolgo od tega, da je ves svet zaprisedal, da Nemcem nikdar več orožja v roke, ker je Hitler s svojo armado prinesel toliko gorja in sprožil val, katerega ni več mogoče danes ustaviti.

Danes pa je svet razklan na dva dela. Zapad in Vzhod si stojita v teški sovražnosti drug proti drugemu. Osrče Vzhoda je Sovjetska Rusija s svojimi zavezniki v Evropi in svojimi velikimi prijatelji v Aziji. Dve sto milijonov ljudi v Rusiji, povezanih s 600 milijonov Kitajcev in še ob simpatijah 400 milijonov Indijcev! To so vsekako take ljudske rezerve, ki niso samo nevarne v času vojne, marveč so tudi v mirovnem času ogromna sila konzumentov, ki je izredne važnosti za ves svetovni trg in svetovno trgovino. Te ogromne množice ljudstva pa so posebna sila tudi v pogledu skromnosti življenjskega načina, ki pri mali potratni življenjskih potrebščin stavi vse svoje telesne in tudi duševne sile na razpolago.

Jedro zapadnega sveta pa je Amerika. Ta danes brez dvoma industrijsko najmočnejša država sveta nudi vsemu zapadnemu svetu veliko, skoraj neizmerno gospodarsko in vojaško pomoč, ker živi pač v prepričanju, da samega sebe najbolj zavaruje, če napravi prve fronte svoje obrambne linije močne. Ena teh obrambnih front je tudi za Ameriko zahodna Evropa. To je tudi tista gonilna sila ameriške politike, da združi Zapad Evrope v eno tesno povezano celoto, ki se bo branila proti morebitnim napadom iz Vzhoda in tako že tu v Evropi branila Ameriko samo. V tej zapadni fronti pa so bila od sedaj še v Nemčiji odprta vrata. S pristankom Francije, da se Zahodna Nemčija zopet oboroži, so se ta vrata zaprla, čeprav za sedaj samo teoretično. Praktično pa bo še par let, da se ta oborožitev Nemčije tudi izvede, da se oborožene sile zapadnega sveta povežejo tudi v eno zmogljivo vojaško enoto.

Za Zahodno Nemčijo samo pa je nastopil nov položaj tudi v gospodarskem pogledu.

Mendès-France v Rimu

Mendes-France se je v začetku tedna pogajal v Rimu z italijansko vlado. Namen njegovih pogajanj je bil doseči ožje gospodarsko sodelovanje med Francijo in Italijo in si zagotoviti italijansko pripravljenost za francoski oborožitveni načrt.

Najprej je govoril z italijanskim finančnim ministrom Vanoni o francoskih investicijah v Italiji. Vanoni je napovedal v začetku leta svoj gospodarski načrt, v katerem so predvidene tudi investicije Francije.

Krajši pogovor je imel tudi z italijanskim zunanjim ministrom Martino, nato pa se je pogajal z ministrskim predsednikom Scelbo, o čemer pa niso izdali nobenega uradnega poročila. Domnevajo pa, da je Scelba zaprosil za pojasnila o nekaterih točkah oborožitvenega načrta, ker Francija bolj poudarja oborožitveno skupnost Zapada kot samostojno močno oborožitev Zapadne Nemčije. Scelba je verjetno hotel

vedeti, če so Francozi kaj spremenili svoje mnenje, ki so ga zastopali svoječasno pri pogajanjih za Evropsko obrambno skupnost. (Reuter)

MARŠAL GRAZIANI UMRL

Bivši fašistični maršal Rodolfo Graziani je po operaciji v Rimu, star 72 let, umrl.

Graziani je bil vrhovni komandant italijanske južne armade v abesinski vojni in je bil nato podkralj Etiopije. Leta 1940 je poveljeval italijanski vojski, ki je vpadla v Egipt in je bil imenovan za guvernerja Libije. Od leta 1942 do konca vojne je bil obrambni minister republikanske vlade. 1950 je bil zaradi sodelovanja z nacisti obsojen na 19 let zaporu, pa je bil po nekaj mesecih pomiloščen in izpuščen na svobodo. Zadnja leta je sodeloval pri novofašističnem gibanju. (Reuter)

Avstrijska komisija za atomsko energijo

Ministrski svet je v torek na svoji seji proučeval možnosti sodelovanja avstrijskih znanstvenikov z mirno uporabo atomske energije.

Zunanji minister inž. Figl je poročal, da je bilo pri generalni skupščini Združenih narodov sklenjeno, da bo najkasneje avgusta t. l. mednarodna konferenca, ki bo proučila možnosti in pota mirnega razvoja atomske energije. Ker bo na to konferenco povabljeni tudi Avstrija, je sklenil ministrski svet določiti atomsko komisijo, ki bo pripravila vse potrebno za udeležbo na omenjeni konferenci. Naloga te komisije bo tudi proučiti smotrnost nakupa reaktorja za raziskavanja in napraviti proračun za nakup ter pregledati možnosti udeležbe na kakih kurzijah v tujini za miroljubno uporabo atomske energije. (APA)

PROMETNE NESREČE V PRETEKLEM LETU NA KOROŠKEM

Po podatkih varnostne direkcije za deželo Koroško, ki daje pregled čez preteklo leto, je bilo v letu 1954 na Koroškem 5048 prometnih nesreč. Pri tem je izgubilo živ-

ljenje 94 oseb, 1147 je bilo težko ranjenih, 2659 pa je dobilo lažje poškodbe.

Število prometnih nesreč je v prvi polovici leta močno naraščalo in je v avgustu doseglo višek, nato je polagoma padalo, le decembra je spet rahlo naraslo. Verjetno je zadnje posledica povečanega prometa za praznike.

VZPOSTAVITEV DIPLOMATSKIH ODNOSOV MED JUGOSLAVIJO IN RDEČO KITAJSKO

Kitajski ministrski predsednik Ču En Lai in jugoslovanski zunanji minister Popović sta izmenjala nekaj telegramov in nato obvestila javnost o vzpostavitvi diplomatskih odnosov in izmenjavi poslanikov med Rdečo Kitajsko in Jugoslavijo. Oba politika sta poudarila, da naj ta korak pripomore do izboljšanja prijateljskih odnosov obeh držav k mednarodnem sodelovanju. (AFP)

UNESCO je izdala brošuro, iz katere je razvidno, da je na svetu še vedno 45 do 55 odstotkov nepismenih, ki so starejši od deset let.

Koroško šolsko vprašanje

Deželni vladar g. Wedenig je pred kratkim podal poročilo, v katerem je omenil tudi šolsko vprašanje na dvojezičnem ozemlju.

K zahtevam nekaterih skupin, da se sedanje stanje spremeni, je g. deželni glavar poudaril, da je omenil že prosvetni minister dr. Drimmel ob priliki svojega obiska na Koroškem, da je to skupna zadeva zakonodajnih korporacij države in dežele.

Neresnična podajanja dejanskega stanja ovirajo napredek in ogrožajo mir v deželi. Nestrupne skupine, ki pri sčujanju sodelujejo, so odgovorne tudi za posledice, do katerih lahko pride. Pred metodami, ki so jih že nekoč uporabljali, je treba politične funkcionarje svariti, ker te metode so bile

škodljive deželi in miru. Po mnenju g. deželnega glavarja je treba govoriti o šolskih problemih v demokratični obliki in upoštevati tudi nasprotna mnenja. Sovinistična stremiljenja, pa naj jih zastopa katerakoli skupina, so nevarna za deželo in za mir v deželi.

Nadalje je gospod deželni glavar mnenja, da je treba zastopati interese dežele in voditi politiko dobrega sosedstva. Vsi deželani bi morali biti v svojem delovanju strpni. Vprašanje koroškega slovenstva in dolžnosti, ki so določene po pogodbah in zakonih, je treba varovati v najožjem sporazumu z zvezno vlado. Pri razgovorih o koroških šolskih problemih, ki se tičejo manjšine, je treba upoštevati tudi interese zvezne države.

žave nastala neka olajšava.

Tako se torej svet pripravlja na nove obračune in kuje najstrašnejša orožja, kar jih je poznala človeška zgodovina. Mi zemljani pa upamo in tudi molimo, da bi odločilne moči vsega sveta le srečala pamet, da bi merili svoje sile z možgani, z gospodarskim napredkom in delom, in ne z atomskimi bombami, da bo naš svet postal zopet ena celota, ki ima prostora in kruha za vse, ki so dobri misli.

KRATKE VESTI

Tri delavce cirkusa Rebernick, ki so se podali na cirkusovo turnejo brez potnega lista in vizuma, je ljubljanska policija aretirala in po 10-dnevnem zaporu postavila na mejo. Nato so bili zaprti še pri okrožnem sodišču v Beljaku, ker so prestopili mejo brez potnega dovoljenja. (APA)

Gospodarska delegacija Češkoslovaške bo prišla sredi januarja v Beograd, da se bo pogovorila z jugoslovanskimi zastopniki o možnosti sklenitve trgovske pogodbe med obema državama.

V Budimpešti sta bila razrešena poslovna ministra: namestnica vzgojnega ministra in namestnik finanč. ministra. (AFP)

Nenavadno obsodbo je izreklo sodišče v Essenu, ki je obsodilo neko meščanko, da mora s svojo hčerko prisostvovati dva dni šolskemu pouku, ker svoji hčerki večkrat ni dovolila iti v šolo. (VB)

Dva bivša generala nemške „Wehrmacht“ Dörstling in Berchtolsheim sta se na povabilo ameriške vojske podala z letali v Združene države Amerike. (AP)

Na Siciliji je na vulkanu Etni obtičalo zaradi nenadnih snežnih viharjev več avtobusov in osebnih avtomobilov v snegu. Za reševanje so poklicali policijo in vojaške oddelke.

Število prebivalstva v Združenih državah Amerike je v zadnjem letu naraslo za dva milijona 830 tisoč in znaša zdaj 163.930.000. (AND)

Znani ameriški senator McCarthy hoče predložiti zbornici zakonski osnutek za prepoved trgovanja z Rdečo Kitajsko, dokler ta ne izpusti ujetih ameriških državljanov. Vlada Združenih držav je odklonila take drastične ukrepe. (AP)

V New Yorku pokažejo enkrat na teden v televiziji pse, ki so se izgubili ali utekli svojim gospodarjem. Kot poročajo, se je ta akcija posrečila in na ta način hitro dobé gospodarji svoje ubegle štirinožce. (VB)

Neko 76-letno Američanko je povozil avto. Pri nesreči je dobila precej vidno brazgotino na čelu. Zaradi tega je tožila podjetje na znatno odškodnino, ker ima zaradi brazgotine manjše izgleda za možitev. (VB)

Poroka na mostu. Na meji med Združenimi državami in Kanado se je poročil pred kratkim nemški izseljenec Riedel iz Kanade z rojakinjo Valerijo Unger. Poroka je bila na mostu, ki je na meji med obema državama. Ker je kvota za vseljivanje začasno polna, ni smel po poroki s svojo ženo preko meje, temveč se je moral vrniti v Kanado. (VB)

25.000 dolarjev za bolniško sestro. Pred kratkim umrla znana ameriška filmska igralka Lionel Barrymore se v svoji oporoki ni spomnila nobenega člana svoje družine, temveč je vse svoje premoženje, ki ga cenijo na 25.000 dolarjev, zapustila svoji strežnici, ki je 18 let skrbela zanjo.

Pri železniški nesreči, ki se je primerila v soboto v Braziliji, je izgubilo življenje 40 ljudi in čez 100 potnikov je bilo ranjenih. Do nesreče je prišlo, ker je vlakovodja prehitro zavrl vlak — zaradi črede živine na progi — in je vlak iztiril, pri čemer se je več vagonov prevrnilo. (Reuter)

Zaradi poostrenih določb za izpite so se uprli kadeti v največji brazilski vojaški akademiji. Upor so redne čete kmalu zatle. (Reuter)

V Čile so po osemnedevni vladni krizi sestavili novo vlado, v kateri je 6 agrarcev, 4 zastopniki vojske, trije člani bivše vlade in trije strokovnjaki, ki ne pripadajo nobeni stranki.

Nad otokom Formosa je prišlo do hudih zračnih bojev med nacionalnimi in rdečimi Kitajci. (AP)

Politični teden

Po svetu . . .

S pristankom Francije na sprejem Zapadnonemške republike v Zapadnoevropsko unijo je nastala seveda nova mednarodna politična situacija. Tudi na Vzhodu so morali tak razvoj predvideti, vendar je bila možnost, da bo francoski parlament pariške pogodbe odklonil, le tako zapeljiva, da so Rusi vse do zadnjega in z vsemi političnimi sredstvi igrali na to karto.

Francoski narodni poslanci so res s kaj majhno večino in — kakor so številni nemški listi zapisali: brez duše in srca — dali svoj pristanek na oborožitev Nemcev, toda odločitev je padla. Zdaj gre še za razčiščenje nekaterih manjših spornih vprašanj med Bonnom in Parizom glede Posarja, nadzorstva nad nemško oborožitveno industrijo in s tem v zvezi za datum postavitve napovedanih nemških divizij.

Nekaj splošnega glavobola je povsod . . .

Ker so se ti dalekosežni politični dogodki odigrali prav med prazniki, bi domnevali, da je poražena francoska opozicija zaužila obilo šampanjca in da je Mendes-France kot svetovni zagovornik mleka dal svoj poklon tudi slovitemu francoskemu vinu. V Bonnu ni moglo biti drugače, v Moskvi so pili vodko in jo dovolili tudi svojim nemškim prijateljem v Pankowu.

Kompromisi pač redkokdaj pripravijo prizadetim resnično zadovoljstvo. Francozi se boje bodočih nemških korakanj ob častnikih, ki so še nedavno imeli opravka v Franciji. Tudi Nemci niso zadovoljni: prvi, ker menijo, da so v armadi Zapadnoevropske unije zapostavljeni in drugi, ki menijo, da iz te moke ne bo kruha in da je zedinjenje obeh Nemčij dalj kot je bilo.

Dokaj razburjenja pa je predvsem na Vzhodu, kjer bi bili sicer že za časa Stalina morali vedeti, da bo njih politika tudi pripeljala do takega razvoja.

Pariški sporazumi so bili končno nekaj neizbežnega in trenutno je mogoče samo ugotoviti, da se oba tabora skušata čim hitreje prilagoditi novemu položaju in da se zbirajo tretje sile, ki iz narodnostnih, gospodarskih in političnih razlogov ne žele biti vojni zaveznik prvega ali drugega.

Razčistiti še preostale difference med Bonnom in Parizom ima namen sestanek Mendes-France — Adenauer, ki bo v prihodnjih dneh. 17. januarja t. l. je v Parizu konferenca držav Zapadnoevropske unije, kjer bi bilo zelo zaželeno ugotoviti nadaljnje sporazume med obema politikama v smislu pariških pogodb. Mendes-France je vsem prizadetim državam že predložil načrt svoje vlade k spremembam in dopolnilom teh pogodb. Gre za osnivanje odbora, ki bo nadzoroval celotno industrijsko proizvodnjo držav Zapadnoevropske unije in vsi sklepi bi morali imeti dvotretjinsko večino.

Že v ponedeljek pa je Mendes-France obiskal v Rimu predsednika italijanske vlade Scelbo. Na sporedu so bili v glavnem razgovori gospodarskega značaja, ki zadevajo obe državi.

Pri vsem tem ne gre pozabiti, da je s pariškimi sporazumi nastala poleg vojaško-politične tudi ojačena gospodarska skupnost držav Atlantske zveze, katere podaljški segajo daleč na Vzhod in v Afriko. Gre za velik načrt, po katerem naj bi glavne evropske sile: Francija, Zapadna Nemčija in Italija prejele nalogo te dele sveta gospodarsko dvigniti z modernimi ustanovami in investicijami denarja, strojev in strokovnega delavstva. Afriška celina leži v zapadnem svetu, s politiko kolonializma je treba prenehati. Francozi bi dali kapital, Nemci stroje in Italijani delavce. S tem v zvezi je lažje razumeti odhod Angležev iz Suez, politične dogodke zadnjih dveh let v Egiptu, francoske koncesije Mendes-France-a Tunisu itd.

Sicer javljajo vesti iz Tunisa, da francoska vlada še ni izpolnila obveznosti, na katere je Mendes-France pristal ob svojem obisku pred pol leta, ko je zagotovil popolno avtonomijo. Tunizižani groze s sabotažnimi akcijami. Mendes France pa je imel medtem govoril opravka z raznimi konferencami od Ženeve do Pariza in gotovo še ni utegnil uresničiti svoje obljube, katero bo pa moral.

Debate med ruskimi in ameriškimi generali pravzaprav ne povedo nič drugega kot to, da prvi kot drugi menijo biti takojšnji zmagovalci v morebitni atomski vojni. Tukaj menim časopisna poročila o izjavi zdaj tega

ali onega ameriškega ali ruskega vojaškega poveljnika, popularnega iz zadnje vojne, ki vsak doma, toda javno drug drugemu grozita. Ali bi iz bliskovite (tomske) vojne bliskoviti polom tu ali tam nastal, navadnega svetovljana malo briga, ker je mnenja, da bi polom bil za vse bliskovit in tudi zanj.

Zapadni svet je dovolj močan, da more zaupati v svojo bodočnost

Ameriški predsednik Eisenhower je v svojem političnem pregledu ameriškemu kongresu to povedal in zatrdil.

Pariške pogodbe so zdaj dejstvo, — s postavljanjem ogromnih armad v zapadni Evropi, posebno z Nemci, — tudi tej ne bi bilo v varnost, ker evropski narodi nikogar ne izzivajo in nočejo biti spet novo bojišče. Branili pa bodo svojo bit, za to pa je treba pri pogajanjih tudi nekaj drobiža v roki — v tem primeru nekaj dobro oboroženih divizij, ki bodo itak v glavnem brezposelne, če ne bo sile . . .

Kot takoimenovane tretje sile je treba v prvi vrsti upoštevati azijske države, ki so nekomunistične in tudi niso pripravljene sprejeti kak komunizem, pač pa so kot bivše kolonije zelo nezaupljive do Zapada. To so države Indija, Pakistan, Ceylon, Burma, Indonezija. Na zadnji svoji konferenci v Colombo so razposlale še 25 drugim azijskim in obrobim državam vabilo na skupno novo konferenco, na kateri bi sestavile enoten program, ki je naperjen v glavnem proti kolonijalnim političnim sistemom in rasnim teorijam, ki še obstajajo iz evropske miselnosti polpretekle dobe. Te države, h katerim bi v Evropi mogli prišteti še Jugoslavijo in skandinavske države, bi mogli označiti kot nekakšno tretjo silo ali tabor, ki pa nima nobene enotne strukture.

. . . in pri nas v Avstriji

Prošli teden je še vedno vladalo politično razpoloženje v notranji politiki. Tako ni prišlo do posebnih dogodkov. Edino spor med OeVP in SPOe na Nižnjem Avstrijskem, ki je nastal zaradi zasedbe

občinskega referata

v tamošnji deželni vladi, ni ponehal. Do zdaj so ta referat imeli socialisti, vendar ga

Konflikt Malenkov—Hruščev

Zadnji dogodki v Sovjetski zvezi so ponovno podkrepili sumnjo o napetostih med ministrskim predsednikom sovjetske vlade Malenkovom in šefom komunistične partije v Sovjetski zvezi Nikito Hruščevom. Zdi se, da se nikakor ne moreta zediniti ob vprašanju, ali naj na vsak način nadaljujejo z izgradnjo težke industrije, kot je bilo to za časa Stalina, ali pa naj povečajo več pažnje poljedelstvu in živilski industriji.

Malenkov, ki si skuša izgraditi svoj položaj s tem, da si pridobiva naklonjenost ljudstva, stoji že dolgo na stališču, da je glavna naloga vodstva, ki je nastopilo Stalinovo dediščino, da izboljša preskrbo z živili, ker je ta zelo slaba in pomanjkljiva. Že meseca avgusta je Malenkov podal svoje mnenje, ki ga je odslej pri vsaki priliki poudaril: doslej so bile sovjetske glavne investicije namenjene težki industriji in prometu; zdaj je pa naloga vlade, da naredi drastičen preokret in izboljša produkcijo živil in podpre lahko industrijo; da bo pa to izvedljivo, je treba poskrbeti za poljedelstvo, ki dobavlja surovine za lahko industrijo in za industrijo živil.

Prav nasprotnega mnenja je pa glavni tajnik komunistične partije v Sovjetski zvezi Hruščev. Ta je podal svoje stališče v decembru, ko je izjavil, da je njihova glavna naloga industrializacija ruskega podeželja.

Ta nasprotja pa prihajajo zelo vidno do izraza v časopisju. „Pravda“, ki je glasilo centralnega komiteja partije, stalno poudarja mnenje Hruščeva, dočim „Izvestija“ — uradno glasilo sovjetske vlade — prinašajo ukaze Malenkova. V zadnjih tednih preteklega leta sta lista trdovratno poudarjala stališči svojih šefov, tako da je to nasprotje zbudilo precej pozornosti tudi v svobodnem svetu.

„New York Times“ je priobčil članek o Hruščevu in njegovi karieri. Na vsak način si skuša utrditi položaj. Dosegel je, da je bil razrešen dolžnosti ministrski predsednik Uzbekistana, ki je bil visok funkcionar tudi v komunistični stranki.

Jim OeVP, najmočnejša stranka, hoče odvezeti. To utemeljujejo s tem, da je tudi na Dunaju razdelitev enaka, tam seveda v prid SPOe. Socialisti se tem načrtom ostro upirajo, da so pri deželnozborskih volitvah pridobili en mandat, medtem ko je OeVP enega izgubila. Pri takem stanju so se domenili, da se bosta pogajala na višji stopnji sam kancler inž. Raab in dr. Schärf. Iz tega pa nič ni bilo, ker je dr. Schärf nenadoma zbolel.

Zvezni kancler

in Sovjeti so si bili po dolgem spet v laseh. Sovjeti so trdili v uradnem listu „Pravda“, da je inž. Raab pač že čisto ameriški satrap in da noče videti, da bi USSR rada podpisala državno pogodbo, ako bi se Avstrija distancirala od pariških dogovorov in ne trobila v zapadni rog. Kancler je iz svoje strani poudaril na to v nekem govoru, da naj se ne hajo povezovati vprašanje Avstrije z raznimi drugimi mednarodnimi problemi kot svojčas Trst, danes pa „Pariške dogovore“.

Smrt pravosodnega ministra dr. Geröja je postavila vlado pred važno vprašanje, kdo naj bo naslednik. Ker imenovanje ni šlo tako hitro, so vidne precejšnje porodne bolečine. Stolček pravosodnega ministra pripada po koalicijskem dogovoru SPOe, vendar domnevajo, da bo ta predlagala zopet strokovnjaka in ne zgolj politika, saj je tudi dr. Gerö bil brez strankine pripadnosti. Podrobnosti o novemu ministru bomo še prinesli.

Na Tirolskem

so položili svečano in slavnostno ob udeležbi uradnih zastopnikov druge avstrijske republike v grob nadvojvodo Eugena. Umrli je kot vojni maršal poveljeval v 12 bitkah na Soči za časa prve svetovne vojne, kjer se je izpolnilo Gregorčičevo prerokovanje o Soči: „Kri naša te pojila bo . . .“

Državne železnice

so dobile s 1. januarjem 1955 novo uredbo železniškega prometa (Eisenbahnverkehrsordnung). Tam so zapisane zanimive reči. Tako ima potnik, če je plačal sedež za 3. razred, pravico, da mu sprevodnik odkaže prosto mesto v 2. ali 1. razredu, ako je v 3. razredu vse zasedeno. Tudi v slučaju zamude je možno zahtevati nekakšno odškodnino. Upamo samo, da bo ravno to zadnje pomagalo do večje točnosti v našem železniškem prometu.

Vest o usmrtitvi bivšega varnostnega ministra Abakumova in njegovih treh sodelavcev spominja na čiste, kot jih je začel Berija, ko se je skušal polastiti vrhovne oblasti v Sovjetski zvezi. Abakumovu so sicer očitali, da je bil pripadnik Berije, verjetno pa je bilo še bolj važno dejstvo, da je bil prej ožji sodelavec Malenkova.

Partijski tisk in poklicni strankini agitatorji stalno propagirajo Hruščeva in ga skušajo vedno bolj postaviti v ospredje. Začeli so tudi poudarjati, da je bil Hruščev ožji sodelavec Lenina.

Zdi se, da se zvezda Hruščeva dviga. Jasno je pa vidno, kako je znal povečati območje svoje avtoritete. Če drugi mogočeži v Kremlju to radi vidijo, je dvomljivo. Ministrski predsednik Malenkov in njegovi sodelavci verjetno še niso pozabili, da je postal Stalin prav kot glavni tajnik komunistične partije vsemogočen vladar Rusije. Ali se bo zgodovina ponovila? (AND)

TRGOVSKI SPORAZUM MED JUGOSLAVIJO IN SOVJETI

V Moskvi so pred kratkim podpisali trgovski in plačilni sporazum med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Sporazum predvideva skupno izmenjavo blaga v vrednosti 20 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo izvažala meso, mesne konzerve, tobak, predivo, sodo in tekstilne izdelke, Sovjeti pa bodo predvsem izvažali bombaž, surovo nafto in bencin.

Pogajanja avstrijskih in jugoslovanskih železničarjev na Dunaju

Od 3. do 14. januarja se pogajajo na Dunaju železniški strokovnjaki iz Jugoslavije z avstrijskimi železničarji. Je to nekako nadaljevanje pogajanj iz meseca decembra prejšnjega leta. Skušali bodo zboljšati železniški promet med Avstrijo in Jugoslavijo in doseči cenejši prevoz blaga. Načelno so se o tem zednili že pri pogajanjih meseca decembra.

SLOVENC

drma in po svetu

V Gorici je na srednjih šolah navada, da zadnji dan pouka pred božičem prirede božično slavo, pri katerem sodelujejo dijaki in tudi profesorji. Osrednja točka letošnje proslave, ki jo je vodil profesor Mirko Filej, je bil govor prof. dr. Milana Bekarja, ki je podal pregled naše božične pesni; zlasti je obdelal obe zamejski pesnici: Ljubko Šorlijevo iz Gorice in našo Milko Hartmanovo, katero poznajo najbolj iz njene zbirke pesmi „Moje grede“.

„Slovenski božič“, pevsko skladbo o božiču, delo slovenskega skladatelja Matije Tomca, so na Štefanovo priredili v Marijinem domu v Trstu. Delo je lepa poveza narodnih božičnih pesmi, ki prikazujejo rojstvo našega Odršenika v Betlehemu, Marijino in Jožefovo težko pot, pastirje in angela z veselim oznanilom. Delo, ki ni predvideno za gledališko učinkovitost, je bolj podajanje naše pesmi. V posameznih vlogah so nastopili solisti, vse je pa spremljal zbor kakih 50 pevcev. Režirala je Stana Oficija, pevce je pa spremljala pianistka Marica Klakočerja.

ARGENTINA

Stanko Kociper je izdal zbirko sedmih krajših povesti pod naslovom „Mertik“, kar pomeni „mlatnina“. Povesti so iz pisateljve ožje domovine — iz Slovenskih goric in izžarevajo res pravo ljubezen do domačih grap in holmov.

Slovenska nova maša v Buenos Airesu. Na praznik sv. Štefana je imel Slovenec lazarist France Buh svojo prvo sv. mašo, k. j. tere se je udeležilo mnogo tam živčih Slovencev.

KANADA

V filmskem tedniku (Wochenschau) so v Kanadi kazali zborovanje za Marijino leto v Chicagu in pri tem tudi Slovenca in Slovenko v narodni noši, ki sta položila šopek pred Marijin kip.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Slovenska oddaja na televiziji v Chicagu je priredila spored slovenskih pesmi; pevci so jih podali v naših narodnih nošah. Kvaritet Slovenskega radijskega kluba je zapel „Slovenec sem“, Milena Soukal je s kitaro podala Venček narodnih prav tako v narodni noši in ob koncu Angeline Pluth koroško pesem „Gor čez jezero“.

Tudi v Clevelandu so priredili „Slovenski božič“. To spevoigro — delo Matije Tomca — so podali zelo lepo in je bil vsem lep spomin na božičevanje doma.

IZVOZ IZ SLOVENIJE

V preteklem letu se je izvoz iz Slovenije povišal za 15 odst. v primeri z izvozom leta 1953. Njegova skupna vrednost znaša preko 11 milijard dinarjev. Zmanjšala se je kvan-titeta in izboljšala kvaliteta izvoženega blaga.

Najbolj se je povečal izvoz električnih izdelkov ter izdelkov živilske, kemične in usnjarske industrije. V vrednosti vodi les in lesni izdelki, barvaste kovine in izdelki tekstilne industrije.

Povečal se je tudi izvoz kmetijskih proizvodov, čeprav se je njihov doprinos v primeri s skupnim izvozom zmanjšal.

MOŽNOSTI „SVOBODNIH“ VOLITEV

Koncem novembra so volili na Poljskem. Po uradnih poročilih so morali v 11 občinah volitve ponoviti. V 5 občinah zaradi tega, ker je volilo manj kot 50 odst. volilnih upravičencev.

V svobodni svet je prodrla vest o zadržanju kmetov v občini Brezema, kjer so morali tudi zaradi premajhne udeležbe ponoviti volitve. Na volilni listi je bilo na prvih mestih več mlajših žensk in nikogar od domačinov. Vaščani so se pritožili, toda zamanj — ker so bile liste že tiskane. In ker kmetje niso hoteli imeti v občinskem odboru v večini ženske, so volitve bojkotirali in niso šli na volišče.

In uspeh? Po štirinajstih dneh so morali volitve ponoviti in partija je že poskrbela, da je šlo lepo v redu.

Stalinova vdova

Kadar odpro Leninov mavzolej ob kremeljskem zidu, gre mnogo ljudi skozi mrtvašnico, da vidijo v luči žarometov povoščen obraz moža, ki so se ga bali milijoni kot nikogar v tem stoletju. Bolj kot za javna junaštva tega moža se pa zanimajo Moskovičani za njegovo privatno življenje, zlasti kar je nejasno in o čemer kroži na tisoče govorice; ena od teh je, če je Stalin zapustil ob svoji smrti vdovo.

Zid molka, za katerim se skrivajo družine visokih sovjetskih funkcionarjev, ni razkril javnosti zadnjih faz življenja tega diktatorja. Ljudje vedo le to, da je bil „voditelj in učitelj človeštva“ trikrat poročen in da so se vsi trije zakoni končali tragično. Pa niti diplomati, ki so bili z njim v najožjih stikih, ne vedo, če se je res dal ločiti od tretje, ki jo je pred vojno odslovil iz Kremla, če nima lepa Roza Kaganovič pravice imenovati se do zadnjega ženo Stalina.

Kaj pa je z Marino Roskovo? To je žena, ki je živela pri Stalinu v zadnjih letih na njegovem posestvu blizu Moskve. Večina moskovskih govoric poudarja, da se umrla diktator iz političnih razlogov ni dal postavno ločiti od Kaganovičeve in da je zdaj 43 letna Marina samo njegova prilježnica, drugi so pa spet mnenja, da je ta postala tudi uradno prava Stalinova žena. Tako bi bila njegova dedična ta pilotinja iz Južne Rusije, ki jo je Stalin spoznal ob priitiki, ko mu je bila predstavljena med drugimi mladimi polarskimi piloti z njegov 54. rojstni dan. Še bolj čudno je pa to, da nihče ne ve ničesar o njeni usodi po Stalinovi smrti.

Kakor že pač je, dejstvo je le, da je ta ipična hčerka ukrajinske stepe preživela več let ob strani diktatorja in si je pridobila nanj celo velik vpliv. Podobno kot je ostala v Nemčiji Eva Braun za javnost nepoznana oseba, je poznala Marino Roskovo le malo komunističnih funkcionarjev, ki so bili gosti na posestvu blizu Moskve ali pa na obali na Krimu. Opisujejo jo kot preprosto, iskreno, veliko in okroglo blondinko z lepimi modrimi očmi, ki so bile vedno naivno vdane oboževanemu diktatorju.

Častniki sovjetske mornarice na Krimu pripovedujejo, da so morali z vojaškimi ladjami večkrat spremljati jahto „Oriol“, ki jo je diktator leta 1947 daroval svoji oboževanki. Pripovedujejo, da je bila tudi izborna kuharica in je sama pripravljala za Stalina izborna jedila, odkar so mu zdravnik prepovedal uživanje alkohola.

Medtem ko ležijo zemski ostanki mrtvega diktatorja v mavzoleju, pa je usoda razkropila v vse vetrove ljudi, ki so mu bili blizu v privatnem življenju. Njegovega sina Vasilija, ki ga je imel zelo rad, so odstavili in mu odvzeli poveljstvo nad zračnimi silami moskovskega območja. Govori se celo, da je umrl v nekem koncentracijskem taborišču. Precej zanesljiva je vest, da so ga v zvezi z obtožbo Berije aretirali in od tedaj ni bilo o njem ničesar več čuti razen vesti, da je umrl.

Stalinova hčerka Svetlana, ki je bila očetova ljubljanka — znana je bila slika, ki ka-

že Svetlano pri molitvi, ki pa Stalinu ni bila všeč — je hotela za brata posredovati. Dosegla ni nič, še sama je morala oditi iz Moskve in danes nihče ne ve, kje živi. Prvi Stalinov sin Jakob, ki je bil v vojni kot stotnik, je prišel v nemško vojno ujetništvo in je tam umrl.

Roze Kaganovič nihče ne upošteva. Stalinova zadnja spremljevalka Marina pa je tudi izginila. Ali je bila res vdova Stalina in so jo odstranili, da bi njeno pripovedovanje ne bilo v nasprotju z legendami, ki so si jih morda izmislili sedanji mogočnejši? In s smrtjo tega največjega preganjalca kristjanov vseh časov je prenehalo udobno in brezskrbno življenje tudi za te, ki so mu bili v življenju blizu.

Nespečnost

Današnji tempo, ki človeka podi iz dneva v dan, nemir, ki ga stalno vznemirja, vpliva na živce in vodi večkrat do nespečnosti. Znan je pojav, da človek zvečer ne more zaspati. Živci delujejo kar naprej, tudi če človek hoče misliti kaj drugega, toda napetost ne poneha in živci obnavljajo samohotno razburljivo temo. So pa tudi ljudje, ki stalno trpe na nespečnosti. Razna zdravila, ki jih zdravnik predpiše, le redko dosežejo zaželeni učinek. Če človek že zaspi, pa vstane ves zbit in izmučen. To je pogost slučaj današnje dobe.

Pred leti so pisali časopisi o nekem italijanskem odvetniku v Neaplju, ki ni mogel zaspati. Ponoči se je vlegel le za par ur in je tako leže reševal svoje akte, ker zaspati ni mogel.

Današnji človek rad seže po spalnih praškah, da se izogne neprijetnim uram brez spanja. So pa nekateri slučajji, ko so si ljudje poiskali prav poseben način, da so prišli do zaželenega spanca.

Tako pripovedujejo o nekem grškem roparskem poglavarju, ki je mogel zaspati le tedaj, če so zlatniki v kratkem razdobju padali s stropa na pogrnenj tepih. To zlato je bil plen, ki ga je odvezel popotnikom. In ženketanje zlatnikov ga je mirilo in prepilo njegovo nemirno vest.

Tudi o očetu današnjega perzijskega šaha pripovedujejo, da je bil dolgo časa žrtev nespečnosti. Pomagal mu je osební zdravnik, ki je prišel na misel, da mu je roke in noge toliko časa gladil — masiral — da je šah zaspal. Sredstvo se je izkazalo kot zelo učinkovito in tako so pojasnili uganko, zakaj je šah vzel vedno na pot tudi dva „gladičca“, ki sta imela samo to nalogo, da sta

vladarja masirala in tako pričarala spanec na njegove oči.

Prav posebne vrste spalno sredstvo pa si je omislil neki angleški inženir, ki je dolgo živel v nekem pristaniškem mestu in se je tako navadil na šumenje valov, da brez tega ni mogel zaspati. Ko se je moral preseliti v notranjost dežele in ga je pomanjkanje šumenja tako motilo, da ni mogel zaspati, si je zgradil aparat, ki je posnemal šumenje morja in valov, ki se lomijo ob obrežju. Ta aparat je vedno vključil, ko je šel spat, in od tedaj ni več trpel na nespečnosti.

GIBANJE PREBIVALSTVA NA KOROŠKEM

Uradno glasilo Koroške prinaša statističen pregled čez leto 1953 o gibanju prebivalstva na Koroškem.

Rojstev je bilo 9364 in od tega je več kot polovica fantkov. Z ozirom na leto 1952 je število rojstev nazadovalo za 134. Tendence je še vedno padajoča in ni verjetno, da bi spet dosegli številke iz let 1946 do 1949, ko je bilo čez 10.000 rojstev na leto. Če preračunamo to številko na 1000 prebivalcev in primerjamo z drugimi zveznimi deželami, vodi Koroška z 19,5 rojstvi na 1000 prebivalcev, pred Vorarlbergom z 19,2, slede Gradiščanska, Tirolska, Zgornja Avstrija, Salzburgska, Štajerska, Spodnja Avstrija in Dunaj, kjer pride le še 6,8 rojstev na 1000 ljudi. Povprečno stanje za celo Avstrijo je 14,8, število smrtnih slučajev je podano z 12, tako da prevladujejo rojstva z 2,8.

V istem letu je umrlo na Koroškem 5053

IZ ŽIVLJENJA

Sem navaden delavec in moram preživljati šest otrok. Tako gre večkrat, posebno pozimi in ob deževnih dneh, bolj slabo. Zlasti zadnji teden sem zaslužil zelo malo. Pri tem so pa imeli trije otroci strgane čevlje in da je bila mera res polna, je odslužila tudi peč. To je bil spet trenutek, ko človek začne dvomiti, če ima ves ta trud iz leta v leto sploh kak pomen.

Kupil sem otrokom nove čevlje, potem sem se pa ogledal za kako že rabljeno pečjo. Ljudje, ki so jo prodali, so imeli vsega v izobilju, vse za sobe in kuhinjo. Ko smo se domenili, da bom prišel po peč naslednji dan z vozom, je prišel pogovor na to, kako dragi so čevlji in kako hitro jih otroci strgajo. Žena je pri tem pogledala svojega moža in odšla iz sobe. Ko je odšla, mi je mož povedal, da je njihov edini otrok mrtvo-uden in ni v življenju naredil še nobenega koraka.

Ko sem prišel domov, sem poiskal male obrabljene čevlje — Karlijeve brez podplato, ker stalno brca po cesti kamenje, Klaricične z obbrušenimi petami in še mokre čevljice malega Martina, ki mora stopiti v vsako lužo. Ta večer sem se zahvalil Stvarniku za vse strgane čevlje v moji hiši.

Bolniška sestra Geneviève de Galárd, znana kot „Angel iz Dien Bien Phu“, je postala čez noč svetovno znana. Filmski podjetniki v Hollywoodu so mislili pri tem tudi na zaslužek. In ko so ji pri prihodu v Hanoi ponudili milijon frankov, da smejo uporabiti njena doživljaja v trdnjavi in jih objaviti kot senzacija, je to odklonila in skromno pripomnila:

„S šopkom cvetlic bi mi napravili več veselja.“

oseb, od katerih je bilo več kot polovica moških. Umrlo jih je 117 več kot leto poprej. Število smrtnih slučajev na 1000 ljudi znaša 10,5, to pomeni, da je prebitek v rojstvih 9 na 1000 prebivalcev. Relativno število umrlih je samo še na Salzburgskem in v Vorarlbergu manjše, v prebitku rojstev pa prekosi Koroško samo Vorarlberg.

Umrljivost dojenčkov znaša 4,9 na 100 živih rojstev. V prvem letu starosti je umrlo 459 otrok, 167 pa je bilo mrtvorojenih. Na Koroškem sta umrljivost in prebitek v rojstvih na deželi večja kot v mestih in v velikih občinah.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(21. nadaljevanje)

XV.

POD SPANHEIMI IN PREMISLOM

Eden izmed vzrokov, da ni vse slovensko ozemlje nikoli v zgodovini tvorilo skupne države ali pozneje vsaj upravno-politične edinice (dežele), je nedvomno tudi ta, da posamezne predele Slovenije precej ostro ločijo med seboj visoka pogorja: Golica, Pohorje, Karavanke, Julijske Alpe itd. To je gotovo do neke mere tudi vplivalo, da so se v teku stoletij iz že znanih nam početkov izoblikovale posamezne naše dežele, ki so potem tako usodno razdeljevale naš narod; posledice tega čutijo zlasti koroški Slovenci še danes.

Toda na drugi strani teh naravnih pregraj med posameznimi deli naše domovine tudi ne smemo precenjevati. Ze pri stari Karantaniji smo videli, da je navzlic Golici, Bruškim Alpam in Murauskim Alpam obsegala tudi skoro vso Srednjo in Gornjo Štajersko in vkljub Karavankam verjetno tudi vsaj del Gorenjske. Prav posebno se nam pa pokaže razmeroma majhen pomen takih naravnih pregraj v drugi polovici srednjega veka, čeprav tedaj ni moglo biti še niti govora o novodobnih prometnih sredstvih, ki danes ne poznajo sploh nobenih naravnih ovir več.

Kakor smo slišali v predzadnjem poglavju, je začela vladarjeva oblast že v XI. stol. počasi bledeti in posledica tega je bila, da so prihajale v posameznih pokrajinah do vedno večje moči in veljave posamezne velikaške rodbine. Na Koroškem so bili to po izumrtju Eppensteinov (1122) zlasti njih sorodniki Spanheimi, ki so bili frankovskega porekla in so podedovali večji del spanheimske dediščine, obenem pa prevzeli za njimi tudi koroško vojvodsko dostojanstvo. Stanovali so navadno v svojem gradu v Št. Vidu. Največja njihova posestva so bila v celovški kotlini (oni so tudi ustanovili Celovec), na Gosposvetškem polju, v Laboški dolini, Podjuni i. dr., a kmalu so si znali pridobiti tudi Velikovec, velika posestva, ki so jih imeli prvotno salzburski nadškofje (Grabštanj, Vetrinje i. dr.) in freisingški škofje okoli Vrbskega jezera, dočim se jim bamberških škofov ni posrečilo izrinuti iz južne Koroške. Toda oblast Spanheimov se je raztezala še daleč preko koroških

meja v Mislinjsko dolino, v Podravje z Mariborom in Radgono, na obširna ozemlja gospostva Laško, na ves obširni okoliš Ljubljane in celo na velike predele ob hrvaški meji. Od svetnih velikašev spanheimske mogočnosti seveda ni dosegel nobeden, pač so pa imeli na Koroškem jako obsežna posestva še nekateri drugi, kakor štajerski Traungauci (v Zgornjem Rožu) in za njimi Babenberžani, nadalje Vovbrški (ti so pridobili pozneje velikanska posestva tudi na Dolenjskem in so se zato preimenovali v gospode višnjegorske), goriški grofje (v Ziljski dolini!) i. dr.

Toda za spanheimskimi so bila na Koroškem največja cerkvena posestva. Prvotno so imeli tu ogromna imetja salzburski nadškofje, toda čeprav so jim jih znali mnogo izviti Spanheimi, so jih obdržali še vendarle dovolj, zlasti v srednjem delu dežele (razen tega so imeli pa ti velika posestva tudi po ostalih slovenskih deželah, posebno v Savinjski krajini). Za njimi so bili najmočnejši bamberški škofje, ki so imeli v posesti vso Kanalsko dolino in Beljak z okolišem, tako da so obvladovali ravno najglavnejše prehode s Koroške na Kranjsko, v dolino Soče in v Italijo, a v vzhodni Koroški so imeli razen drugih posesti v lasti tudi Grebinje. Glavna posestva freisingških škofov so bila okoli Vrbskega jezera, obenem so bili pa lastniki tudi velikega škofjeloškega gospostva na Gorenjskem in raznih posestev na Dolenjskem. Briksenska škofija je imela svoja posestva v Podjuni in na Gorenjskem (Bohinjsko dolino, Bled i. dr.), a krška škofija razen posestev doma tudi v Savinjski dolini, okoli Vitanj, okoli Podčetrtna in ob Sotli. Od Koroških samostanov je bil med najbogatejšimi vetrinjski v središču dežele, v vzhodnem delu pa šentpavelski, čigar posestva so segala daleč v Dravsko dolino na Štajerskem. Od izvenkoroških samostanov so imeli benediktinci iz Možaca (Moggio) svoja posestva tudi v Spodnji Zilji in okoli Baškega jezera.

Ze ta čisto površni pregled nam nazorno dokazuje, kako je bila slovenska Koroška tudi v srednjem veku ravno po velikih posestnikih in velikaških najtesneje povezana z vsemi ostalimi slovenskimi deželami in da je zato pač abotna trditev raznih nemških publicistov, da so bili koroški Slovenci „vedno odtrgani“ od ostalih svojih rojakov ali pa da sploh ne tvorijo nobene enote z njimi. V drugi polovici XII. in v prvi polovici XIII. stol. so divjali stalni hudi boji med papeži in nemškimi kralji (cesarji), v katerih so tudi velikaši podpirali eno ali drugo stranko, predvsem pa izrabljali ta politična nasprot-

stva seveda v svojo lastno korist. Mogočne velikaške rodbine, ki so vladale tedaj po slovenskih deželah, so stale večidel na strani cesarja, ki jih je zato nagrajal z vedno novimi posestvi in predpraviciami. Njih oblast je zato vedno bolj naraščala, cesarjeva pa bledela in sčasoma se sploh niso smatrali več le za upravitelje nekoč poverjenih jim krajin (dežel), temveč za prave deželne kneze, podrejene kvečjemu vrhovni vladarjevi nadoblasti. V tem razvoju se je pri nas najbolj dvignila moč koroških Spanheimov, ki so sredi XIII. stol., zlasti za časa Bernarda in Ulrika III. Spanheimskega, vedno bolj širili svojo oblast tudi na Kranjsko in Kras. Vse je že kazalo na to, da bodo sploh zavladali na Koroškem, Kranjskem in na Krasu ter tako združili pod svojo oblastjo večino slovenskega ozemlja. Bernard Spanheimski (1202 — 1256) je uradno veljal za slovenskega kneza in opat Ivan Vetrinjski je l. 1286. v svoji kroniki izrecno zapisal, da je tožil vojvodo pri nemškem cesarju, „je bil ta dolžan zagovarjati se v slovenskem in v nobenem drugem jeziku“. Tudi razsojal je še on le v slovenskem jeziku.

Tedaj se je pa pojavil od severa močan spanheimski tekmeč, njih sorodnik češki kralj Otokar II. Přemisl. l. 1246. je padel v boju štajerski vojvoda Babenberški, poslednji svojega rodu. Za njegovo bogato dediščino so se oglasile razne mogočne okoliške rodbine, v deželi sami je pa zavladal strašen nered. S papeževim posredovanjem je pripadla Štajerska sicer najprej ogrskemu kralju, toda štajersko plemstvo se je bilo kmalu uprlo madžarski oholosti in ponudilo vojvodstvo Otokarju II. Ta ga je l. 1260. sprejel ter uvedel v deželi zopet mir in red. To mu je prineslo veliko naklonjenost nižjega plemstva, cerkvenih krogov in mest, izzval je pa nezadovoljstvo samopašnega visokega plemstva, ki se je upiralo vsaki zakoniti oblasti. Zaradi tesnih sorodstvenih vezi koroških Spanheimov s češkimi Přemislji in njih vzajemne pomoči se je v zapadnih slovenskih deželah razvijala in utrjevala oblast Spanheimov, v vzhodnih pa Přemisllov. To razmerje je začel šele naknadno kaliti pohlep po nadaljnjem razširjanju oblasti, kar je tudi jako omajalo spanheimski položaj na Kranjskem. Toda l. 1268. je prišlo v Podebradu na Češkem do dedne pogodbe med češkim kraljem Otokarjem II. in Ulrikom III. Spanheimskim. Ze pičlo leto nato je pa Ulrik nenadoma umrl v Čedadu brez potomcev in tako je pripadla Otokarju vsa ogromna spanheimska dediščina s koroškim vojvodstvom vred. (Dalje).

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogodjovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

GLOBASNICA

Še pred koncem minulega leta je peljal Stefan Cirgoj, pd. Žudrov v Globasnici, svojo izvoljenko in rojakinjo Liziko Kert, pd. Žafranovo, pred poročni oltar.

Kljub temu da je Štef težko poškodovan invalid iz druge svetovne vojne, ni obupal, ampak se je pričel takoj na resnih področjih z velikim uspehom javno udejstvovati. Danes izdeluje načrte, ki bi delali čast arhitektom in mojstrom, čeprav nosi samo skromen naslov polirja. Tudi njegova mlada ženica je izredno talentirana, kajti brez vseh šol se je izobrazila tako daleč, da je bila zmožna voditi pred leti z velikim uspehom po naših dolinah šivalne tečajje. Zato smo prepričani, da se bo mladi par, čeprav je sedaj še brez lastnega doma, znal tudi v bodoče uveljaviti.

Zadnjo nedeljo, dne 9. januarja, na praznik Sv. družine, pa sta sklenila v domači župni cerkvi zakonsko zvezo Gustl Pavlič, pd. Hrastov, in Marica Sekol, pd. Mornarjeva.

Sv. družina, katero jima je č. g. Posch tako lepo prikazal pred poročnim oltarjem, naj ju vodi in varuje na nadaljnji skupni življenjski poti! Vesela svatba, ki je bila pri Soštarju in ki je privabila ob blizu in daleč številne goste, se je končala ob najlepšem razpoloženju šele v ponedeljek zjutraj. Obe ma paroma obilo srečel!

PODGORA PRI GLOBASNICI

Iz naše vasi, ki sameva pod Peco med Globasnico in Bistrico, se morda še nihče ni oglasil v „Našem tedniku“. Zato pa sporočamo tokrat našim bralcem izredno novico: po skoraj desetletnem ujetništvu se je vrnil iz Rusije Schautz Ivan k svoji sestri pd. Travniji, s katero si je že od leta 1947 redno dopisoval.

Ko nam je Ivan pripovedoval o minulih doživljajih in težkih dnevih ujetništva, je vedno spet omenil svojo sestro, edino sorodnico, ki jo še ima, kako mu je bila v največjo moralno oporo, ko se ni ustrašila nobene poti in nobenega truda, samo da bi mogla pomagati svojemu bratu v ujetništvu.

Sedaj je Ivan zopet prost in pri njej in oba sta srečna. Njene izredne sreče pa je ravno tako vesela vsa vas, občina in fara.

DNE 30. JANUARJA VSI NA PEVSKI KONCERT V ŠT. PRIMOŽ, katerega priredi SMIHELSKI PEVSKI ZBOR!

SELE

Leto 1954 se je nagibalo h koncu, ko je na Silvestrovo popoldne ugasnilo življenje Francu Robleku, posestniku pd. Krištanove in Pušelčeve kmetije. Ta vrli mož zasluži, da naš list posveti njegovemu spominu nekaj vrstic in ga postavi kot vzornega moža drugim za zgled.

Franc Roblek izhaja iz znane Grosove domačije. Po očetu je podedoval Krištanovo posestvo, preselil pa se je na kupljeno Pušelčovo kmetijo. V srečnem zakonu je postal oče osmerim otrokom, ki razen enega še vsi živijo v starosti od 11 do 21 let. Bil je nadvse marljiv in delaven, skrben gospodar, pri tem pa mirnega, tihega značaja, do bližnjega vedno radodaren in postrežljiv. Sovražil ni nikogar in nihče mu ni mogel biti sovražen.

Dve posebni vrlini sta ga odlikovali: bil je globoko veren in trden v zvestobi do slovenskega naroda. Ni čuda, da je bil od prve do druge svetovne vojne nepretrgoma občinski odbornik slovenske stranke in do leta 1938 dalje ves čas član cerkvenega sveta.

Pred poldrugim letom je bil operiran na želodcu, pa je bila operacija najbrž že prepoznana. Rak je prešel tudi na jetra in ga pregodaj spravil v grob v starosti šele 57 let. Umrli je dobro pripravljen in vdan v božjo voljo.

Veličasten pogrebni sprevod v nedeljo, dne 2. januarja, je pričal o njegovi splošni priljubljenosti. Predno se je sprevod uvrstil na pot proti cerkvi, je zadonela v slovo iz pevskih grl vedno ganljiva žalostinka „Vigred se povrne“ in ob odprtem grobu zopet „Blagor mu, ki se spočije...“ Pogrebne obrede je opravil domači župnik, č. g. Alojzij Vauti, ob asistenci čč. gg. dr.

Pri nas na Koroškem

Robiča in Memmerja. Prvi je slavil njegovo zglodno življenje ob odprtem grobu, drugi pa v pridigi v cerkvi.

Pokojniku bodi Bog bogat plačnik, preostalom pa dober tolažnik!

SELE

Iz farnega poročila v cerkvi na novo leto smo povzeli, da se Selani številčno množijo. Rojenih je bilo lansko leto 27 otrok, doma 15, ostali v celovških dveh porodnišnicah. Krščenih pa je bilo 28; kako to, pogruntajte sami! Pri novorojenčkih prevladujejo dekline nad fantki v razmerju 16 : 11. Od krščenih jih prihaja 20 iz cerkvenih zakonov, eden iz civilne zveze, 7 jih je pa nezakonskih.

Smrt se je oglasila le trikrat in odpoklicala 3. može v strosti 73, 33, 57 let. Tako nizkega števila smrtnih slučajev ljudje še ne pomnijo.

Poročenih je bilo 6 parov, pet v Selah, eden pa na Bajtšah.

Ako bi razmerje med rojstvi in smrtnimi slučajmi bilo vsako leto tako ugodno, bi se prebivalstvo v Selah znatno pomnožilo. A ljudje se tudi izseljujejo. Dekleta vleče v mesto, v Svico, pa tudi več družin si je zadnja leta postavilo svoj dom v Borovljah.

Čevkov Lojzej in Kvadnikov Maksej sta si pri spravljanju hlovov zlomila nogo, pa že hodita v škornju iz mavca. Hujše poškodbe na nogi in glavi pa je dobil Tomkov Foltej, ki se je z motornim kolesom ponesrečil v Celovcu.

Posebno smolo pa ima gozdni delavec Jožef Kropivnik. Lani avgusta si je zlomil nogo, ko je na kolesu treščil skupaj z motornim vozačem. Dolgo se je zdravil v bolnici in se je šele pred tedni vrnil domov. V nedeljo, dne 2. januarja, pa je iz cerkve domov grede spodrsnil na ledeni poti in si je zopet na istem mestu zlomil nogo. Rešilni avto ga je hitro odpeljal v Celovec. Pač res: nesreča nikoli ne počiva.

SVEČE

Cerkveno življenje: Trojica božičnih praznikov je za nami. Nismo jih obhajali v snežni belini, a kljub temu smo jih obhajali lepo. Posebno tisti so jih praznovali lepo, ki so očistili dušo v dobri spovedi in sprejeli Boga v srce. Doživetje zase so bile praznične maše, pri katerih je dovršeno prepeval sveški cerkveni pevski zbor pod vodstvom visokošolca g. Tonija Feinika, Ucarjevega. Zadnji teden so pevci s podvojeno vneto hodili k vajam ter se pod roko mladega glasbenika vadili v petju mehkih božičnih pesmi. Vsi so doprinesli svoj del k olepšanju praznikov: pevci in g. Feinik.

Na nedeljo, dne 2. januarja, je g. župnik prebral farno statistiko. Rojstev je bilo 22, od teh 10 doma, 12 pa v Celovcu. Umr-

lo je 21 faranov in ena oseba je bila prepepljana drugam, torej skupaj 22 faranov. Prirastka torej ni. Porok je bilo 12, od teh 8 doma, štiri pa izven fare.

Razen tega se je v župniji obhajala lani nova maša, katero je daroval preč. g. Franci Potočnik, sedaj pater Johanes. Isti dan sta bila blagoslovljena tudi dva nova zvonova za sveško cerkev. Gospod župnik Škorjanc je tudi obnovil del župnišča. V jeseni pa je bil zgotovljen zvonik na cerkvi pri Križih na Bistrici, ki je že dolgo prosil za potrebno popravilo. Torej je bilo leto zelo razgibano. Naj o žalostnih dogodkih, ki jih je prineslo leto 1954 raje molčimo. Zasekali so mnogo ran. Naj bi v novem letu bila naša beseda bolj premišljena in dejanje bolj pošteno. Darovali smo tudi za potrebne žrtve naravnih nesreč: lavin, povodnji itd. Bolezni, hude ure, potresov, neurij, reši nas, o Gospod, v letu 1955! Ne vemo kaj nam bo prineslo to leto, ki smo ga nastopili, zato živimo tako, da bo Bog zadovoljen z nami.

Redka starost: Danes se spomnimo v našem listu tudi Krznarjeve mame, gospe Neže Pak, ki je dne 8. januarja izpolnila 90 let. Krznarjeva mama prebere še vse slovenske časopise in ve vse, kje se je kaj zgodilo. Bolj kot rojstni dan praznuje svoj god, dne 21. januarja — sv. Nežo.

Vsi, ki spoštujemo in častimo Krznarjevo mamo, se danes pomudimo pri njej, o kateri lahko trdimo, da je bila žena molitve in dela. Doma je bila pri Kuražu in se je vdala h Krznarju. Moža pa je zgodaj pobrala smrt. S 36 leti je postala na nagloma vdova s štirimi otroki. Poslej je skrbela in garala za dva, saj se ni poročila. Mlajšega sina Roka je dala v Marijanišče. Moral je tudi k vojakom in je zašel v rusko ujetništvo. Po štirih letih se je na sveti večer vrnil v domači kraj. V drugi vojni so izselili sina Joza in hčer Mojco. Krznarjeva mama je doživela med drugo vojno še smrt hčere Reze in dveh nečakov. Po vojni si je oddahnila, ko je prišel iz taborišča sin Joza in je mogla hči Mojca k svoji družini. Z 80 leti je še gospodinjila, kuhala in gledala, da je šlo delo od rok. Pa je sin Joza umrl in za njim še ljubljenec Rok. Toliko udarcev je prišlo nanjo, da bi človek trdil, da je preveč. Pa se je vdala v božjo voljo. Šla je še vedno v cerkev ter našla tolažbe pri svojem najboljšem Sosedu (hiša stoji zraven cerkve). Še vedno ima dober spomin in rada kaj pove iz preteklih časov.

Ljuba Krznarjeva babica, želimo Vam, da bi zdravi doživeli še več godovnih dni in da bi Vas težave, ki jih prinese starost, ne nadlegovale preveč. Bog Vam daj svojo tolažbo in svojo pomoč. Zahvaljeni bodite tudi za vse, kar ste dobrega storili sovaščanom in da ste vedno imeli svojo hišo odprto za sestanke izobraževalnega društva in za prevske vaje. Vaš zgleđ nam bo ved-

Enakopravnost

Pred kratkim se je nekdo v Tedniku pritoževal čez slabe poštne razmere. Isto je tudi pri nas v Spodnji Podjuni. Ne prebivamo sredi Sahare, tudi ne v nedostopnih hribovih. Od pošte najbolj oddaljena hiša našega okraja je le 5 do 6 km in vendar nam že od leta 1945 ne dostavljajo pošte. Pismo- noša odlaga pošto pri neki 80 letni upokojenki ob državni cesti ali pa v gostilni, kjer je pač vsakemu dostopna, zato ni čudno, če se kaj izgubi. Tudi paket ali priporočeno pismo javijo z navadnim listkom in si moraš sam vzeti čas in iti ponj. Za pošiljke po železnici moraš pač gotovo plačati ležarino, predno pride pošta. Navedem naj dva slučaja: pred kakimi 3 leti sem moral podpisati važen akt zemeljske knjige; notar mi je poslal priporočeno pismo, ki je rabilo do mene okoli 4 tedne, torej za vsak kilometer en teden; ko sem prišel podpisat omenjeni akt, sem moral plačati 100 šil. kazni, ker sem prišel prepozno. In še drugi primer! Lani k božiču sem dobil obvestilo, da imam na pošti pošiljko. In datum je bil od julija 1943! Torej je rabila celih 17. mesecev! Ko so predlanskim zvišali poštne pristojbine, smo upali, da se bo zboljšalo do-

stavljanje; vložili smo prošnjo na poštno direkcijo v Celovcu s številnimi podpisi, kar je tudi občina potrdila in priporočila, da bi tudi v naš okraj dostavljali pošto — ne dvakrat na dan, temveč dvakrat na teden ali vsaj enkrat, če drugače ni mogoče, vsaj do prve hiše v našem okraju. Pismo- noša, ki nosi pošto po državni cesti, bi se zamudil le dobre četrt ure, s kolesom še manj. Toda nismo bili uslišani. Ne pritožujem se zaradi tega nad uradniškimi osob- jem na naši pošti, ker imajo itak dosti dela, pač pa bi pričakoval več razumevanja od poštne direkcije v Celovcu.

Saj vendar tudi mi plačujemo drage poštne pristojbine, enako kot v mestih, kjer dostavljajo pošto celo dvakrat dnevno. Na deželi dela človek po dvakrat 8 ur na dan in še več, ko pa pride pošto, je še dobiš ne, če omenjene osebe slučajno ni doma. In tudi to je krivično, da moramo plačati ležarino na železnici, ker dobivamo pošto vedno tako pozno. Kje je tu pravica in enakopravnost?

Podjunčan
iz Senčnega kraja pri Pliberku.

Iz uredništva

Sprejeli smo več pisem, v katerih sprašujejo naši bralci in naročniki za novoletno številko. Z ozirom na to sporočamo vsem cenjenim naročnikom, da za Novo leto nismo izdali posebne številke, ker sta bili božična in novoletna številka skupaj.

Večkrat se pripeti, da uredništvo prejme dopise in razne članke brez podpisa. Dopisa tako dolgo ne moremo objaviti, dokler ne izvedemo imena in naslova pisca. Zato vljudno prosimo vse dopisnike, da v bodoče vsak članek podpišejo, saj ime ostane uredniška tajnost in urednik ne sme izdati nobenega imena.

SLOV. KULTURNO DRUŠTVO
V CELOVCU

PUSTNA PRIREDITEV

Že danes opozarjamo vse Slovence iz Celovca in okolice, da priredi Slovensko kulturno društvo v Celovcu v nedeljo, dne 13. februarja pustno prireditev z zelo pestrim sporedom. Spored objavimo prihodnjic.

no svetla luč. — Vaši znanci in prijatelji Vam kličejo: Bog vas živi!

Pripomba uredništva: Naši bralci se gotovo že spominjajo na povest „Zvesta srca“, ki je izhajala v našem listu. Življenje Nežike v povesti je resnična zgodba Krznarjeve matere.

Dovoljujemo si ob tej priliki izreči gospe Neži Pak tudi naše prisrčne čestitke!

REAUC — HODIŠE

(† Terezija Šušu)

V ponedeljek, dne 27. decembra, zjutraj se je razširila vest, da je po dolgem trpljenju za vedno zatisnila oči daleč naokoli znana Ciglarjeva mama Terezija Šušu. O njeni priljubljenosti pri ljudeh je pričal veliki pogreb, ki se je vršil dne 29. decembra 1954. Velika množica ljudstva se je v navzočnosti domačega gospoda župnika Kasla in č. g. Polanca iz Celovca pomikala iz hiše žalosti proti hodiškemu pokopališču.

Ob odprtem grobu je domači g. župnik orisal vzorno življenje pokojne matere. V prvi svetovni vojni je izgubila moža. Dolgih 40 let je bila vdova in se tako sama trudila na mali kmetiji ter skrbela za dobrobit družine. Kar je rajno mater posebno odlikovalo, je bilo to, da je imela vedno odprte roke za reveže in za vse razne druge potrebe, ki so se pojavljale v vsakdanjem življenju. Kljub vsestranskemu delu pa je tudi izpolnila svojo krščansko dolžnost. Rada je hodila v cerkev, dokler je bila pri zdravju. Leta 1950 jo je zadela kap in je bila nato leta privezana na posteljo. Stregla ji je ves čas njena hčerka z vso potrepljivostjo. Sedaj pa jo je Bog vzel k sebi.

Zahvala gre predvsem domačemu g. župniku za ganljive besede ob grobu in č. g. Polancu, ki sta njej radevolje izkazala zadnjo čast, ravno tako vsem pogrebem in darovalcem številnih vencev.

Preostalom sorodnikom izrekamo naše so- žalje, rajni Ciglerjevi mami pa kličemo: Bog Vam daj večni mir in pokoj!

H. S., Celovec-Hodiše.

SKOČIDOL — VERNBERG

V naslednjem nekaj podatkov iz farne kronike: Rojstev je bilo pri nas v minulem letu 34. Večina teh otrok je sprejela sv. krst pri Sv. Nikolaju v Beljaku. Poroke so bile tu samo 4, šest parov pa se je poročilo v mestu. Smrtnih slučajev je bilo lansko leto 10, med njimi tudi 2 misijonski sestri Asumpta in Marija Julijana. V zadnjih mesecih lanskega leta so lepo sprevideni s sv. zakramenti umrli železničar v p. Jurij Lipič, 56 let star, in sedlarski mojster Franc Kargl, v 76. letu, ter najstarejši mož naše župnije in občine Janez Janach, v starosti 92 let. Naj v miru spe!

Prvoobhajancev je bilo 20, birmancev 24, sv. obhajil je bilo 32.700 (od teh v misijonišču Vernberg 29.000, 25.182 redovnih in 3.818 svetnih). Katolikov je v župniji 1.300, od katerih jih je več kot 60 % izven fare rojenih.

Našim gospodinjam

Čiščenje različnih tal

Bela navadna tla ribamo. Pri ribanju klečimo na deski, na blazinici ali na zloženi krpi. Z vlažno krpo najprej zberemo s tal prah. Ovlažena tla vsrkajo manj tople vode. Brišemo in ribamo le tako velike kose, ki jih lahko obsežem z roko. Ovlaženi kos polijemo s toplim pepelnim lugom. Krtače v lug ne namakamo, ker se zmehča in hitreje porabi. Drgnemo v smeri desk; drgnjenje počez ali naokrog spravi nesnago v špranje. Z mokro, ožeto cunjico poberemo umazani lug s poda, krpo splaknemo v čisti vodi, jo rahlo ožmemo in z mokro krpo zmijemo poribani kos poda. Krpo ponovno splaknemo v čisti vodi, pod še enkrat zmijemo, nato jo dobro ožmemo in zberemo tla, povrhu zberemo še s suho krpo. Vodo pogosto menjamo. Ko pričnemo ribati nov kos poda, vedno malo omočimo rob že zribanega dela, da zabrišemo meje. Sušenje pospešujemo s preprihom ali zakurimo peč. Šele ko so tla docela suha, postavimo premaknjeno pohištvo na prejšnja mesta.

Bukov lug napravimo, če v loncu z mrzlo vodo stremo vrečico bukovega pepela in zavremo. Ko se pepel izluži, je lug gotov. Če damo pepel v vrečico, si prištedimo precejanje. Na 5 l vode vzamemo 2 l pepela. Pepel lahko tudi samo poparimo čez noč. Zjutraj lug precedimo in uporabimo.

Če ribamo s sodo, postanejo tla rumena. Zelo zanemarjen pod zribamo s klorovim apnom ali stolčemo kos živega apna, pomešamo s peskom ter s to zmesjo odrgnemo s krtačo tla, jih splaknemo in obrišemo. Apno je dobro razkuževalno sredstvo in uničuje tudi mrčes.

Najboljše krpe za ribanje so iz mehke vrečevine. Po končanem delu jih izperemo in posušimo, posodo pomijemo. Krtače sušimo položene postrani, da se voda prej odteče.

Pri ribanju ne smemo prezreti nobenega kota, premakniti moramo tudi lažje pohištvo.

Kamnita, cementna, s ploščicami obložena in teracitna tla poribamo kot navadna lesena. Če so zelo umazana, dodamo vodi malo salmiaka.

Barvana tla iz mehkega lesa umijemo z vodo ali milnico in posušimo. Nato jih namažemo s parketnim voščilom in osvetlimo kot parket. Ako se sčasoma barva obrabi, jo obnovimo. Tla najprej dobro zmijemo. Suha tla pobarvamo s čopičem enakomerno v smeri rasti. Obrabljena mesta barvamo dvakrat. Preko suhe barve pod še lakiramo. Če se lak med delom zgosti, ga razredimo s terpentinom. Suha tla namažemo še z voščilom in osvetlimo. Na isti način pobarvamo nov pod. V mnogih krajih pobarvanega poda ne lakirajo, ampak ga samo čistijo kot parket. Pobarvamo lahko tudi že rabljena tla.

Čopiče po delu očistimo s terpentinom

in s toplo milnico. Pred uporabo barve poskušimo na kosu deske, če nam barva ugaja.

Parketna tla čistimo na več načinov.

Prvi način: Umazane parketne deščice zdrgnemo drugo za drugo s krpo, namočeno v bencin ali terpentini. Ko je krpa umazana, jo zamenjamo. Popolnoma osušen pod namažemo z voščilom.

Drug način: Tla zdrgnemo z žico za parkete v smeri deščic. Ostružke pometemo, preostali prah pobrišemo s krpo, nato namažemo. Ponekod umazan parket poribajo z milnico, kar pa ni posebno priporočljivo, ker pušča voda rada madeže. Zelo zanemarljena tla mora ostrugati strokovnjak, da so kakor nova.

Namazana parketna tla osvetlimo šele naslednji dan, ko je les vpil mazilo. Odrgnemo jih najprej s krtačo po legi deščic, nato pa zberemo z mehko krpo.

Pri pazljivem ravnanju s parketom zadržuje, da zdrgnemo s krtačo le enkrat tedensko, druge dni pa ga le s krpo obrišemo. — Voščilo za parkete kupimo, lahko ga naredimo tudi doma, posebno če imamo vosk. — Pol kilograma voska kuhamo v litru vode, ki smo ji pridali 5 dkg pepelike. Ko se napravi mehka kaša, prilijemo 3 do 4 litre vode in dobro zmešamo.

Ali: 60 dkg voska raztopimo v 60 dkg terpentina, prilijemo še 1 l bencina in pustimo čez noč. Drugo jutro primešamo še 1 l parafina. Mazilo spravimo v pločevinaste, dobro zaprte škatle.

Prav dobro mazilo dobimo, če zdrobljen vosk raztopimo v bencinu v mehko, skoro tekočo mažo. S tem mazilom natrta parketna tla se sicer teže osvetle in je krtačenje utrudljivo, lesk pa je trajnejši.

Linolej. Da se linolej prehitro ne obrabi, podložimo pod nogo pohištva lesene, gumijaste ali klobučevinaste podložke. Poslednji so najpripravniji.

Pred vsakim krtačenjem linolej obrišemo z mehko krpo. Po potrebi ga namažemo z voščilom za parket. Mazanje linoleja s prašnim oljem ni priporočljivo, ker je preostro in se na njem nabira prah.

Za umivanje umazanega linoleja ne uporabljamo sode ali ostrega mila, niti prevročne vode, da ne izperemo olja, ki je v linoleju, in da se ne začne luščiti. Najlepše umijemo linolej z mlačnim mlekom. Kadar je linolej zelo umazan, ga odrgnemo s terpentinom in takoj zgladimo s krtačo in krpo. Špirit, bencin, salmiak linoleju škodijo.

Tla pod linolejem ne smejo biti vlažna: napravijo se mehurji, gornja plast se začne luščiti od jutovine. Na valovitih tleh se linolej neenako obrabi. Preden pokrijemo stara, lesena tla z linolejem, jih skrbno izravnamo in zabijemo glavice žebeljev. Kadar pokrivamo vsa tla z linolejem, je najbolje napraviti 2 do 3 cm debelo betonsko podlago.

Kuhinja

SPLOŠNO O JUHAH

V mrzli zimi se zopet bolj zanimamo za juho, ki smo jo v poletni vročini odklanjali. Juha nas pogreje, nam vzbudi tek, to se pravi: razdraži želodčne sokove, da začno živahnije delovati in nas tako pripravi za nadaljnje užitke. Juha še ni zadostna hrana, je tudi sama na sebi malo redilna, zato tudi bolniki s tekočo dieto zelo oslabe. Krožnik dobre juhe se nam pa zdi zaželeno okrepilo, če nas zebe ali če se slabo počutimo.

Juhe so mesne in postne, čiste in zakuhane; samo izvlečki, kakor goveja, ko meso drugače porabimo; ali pa obrane, kakor vranična, možganja itd., ko tudi tisto meso ostane v juhi. V novejšem času tudi zelenjavni juhama dodajamo mesni vložek; zrežemo hrenovko ali klobaso, sesekljamo svinjino ali zakuhamo kak mesni ponvičnik. Znano je, da ješprenček ni dober, če ne „stopi prašiček vanj“.

Pod mesno juho razumemo običajno le mesno juho. Tudi, če beremo v kuharski knjigi: „Zalij z juho...“, je mišljena goveja juha, ki jo pa vendar skoraj vedno lahko nadomestimo z zelenjavno ali kostno juho. Za dobro govejo juho računamo 1 kg mesa za 6-8 oseb. V kolikor to mero zmanjšamo, moramo poskrbeti za druge dodatke, da juha ni preslaba. Juha je izvleček iz mesa, zato je tem boljša, čim več izvleče iz mesa. Dobro je, da meso zrežemo na kosce, da kosti sesekamo, da pristavimo juho v mrzlo vodo in počasi kuhamo. Meso ima mnogo beljakovin; če te na mesni površini prezgodaž zakrknemo, dobimo slabo juho, ker vsled beljakovinstva skorje ne more juha ničesar izvleči iz me-

sa. Seveda je meso potem pusto, vlaknasto in trdo.

Ni nujno potrebno, da vzamemo za mesno juho samo goveje meso. Izborne obarne juhe pripravimo iz slabših kosov mesa ali iz drobovja, kar potem porabimo tudi za vložek. Po taki juhi nemoteno postrežemo s pečenim ali oprazenim mesom, kar bo našim družinam gotovo bolj všeč. Saj ni treba, da vranično, priželjevo ali možganjo juho zalijemo z govejo juho. Zato popolnoma zadostuje zelenjavna juha, ki jo še izboljšamo z nekaj sesekljanih kosti. Za tako juho damo kuhati poleg kosti ali tudi brez njih, vse juhine zelenjave, kakor korenček, peteršilj, čebulo, zeleno, štorček zelja ali ohrovta, košček kolerabe, nekaj kolesc pora, posušenih grahovitih lupin in paradiznika, nekaj suhih gob, nekaj zrn popra in cimeta, peresca lorberja in zrno česna. Vsakega samo toliko, da se harmonično prilaga celoti. Nobena dišava naj se močno ne čuti. Glavni okus naj bo po tistem, po katerem se juha imenuje; da ne bo kolerabična juha dišala po korenju ali karfiolna po gobah. Tako zelenjavno juho pripravimo tudi za zalivanje prikuh in omak, ki jih ni potreba potem še posebej odišaviti in iskati, kaj jim manjka.

JUHA ZA BOLNIKE. 1 kg govedine, liter vode, četrt korena peteršilja, četrt korenčka, 1 dkg soli. Na koščke zrezano meso zalij z mrzlo vodo, pridaj zelenjavo in sol ter počasi kuhaj ¾ ure. Preden jo odcediš, naj nekaj minut mirno stoji, da se očisti.

MOZGANOVA JUHA. Žlica presnega masla, kavna žlica peteršilja, 2 do 3 žlice moka, 1 telečje možgane, nožev vrh muškatovega oreščka, majaron, 2½ litra juhe. Maslo speni, prideni peteršilj in moko,

Škodljivci na polju in vrtu

Že lansko leto, vigredi, smo govorili o rjavem hrošču, ki objeda mlado listje sadnega drevja in listnato drevje po gozdovih. Njegova ličinka — ogre ali črv — pa dela škodo v zemlji, ko obje krompir, peso, korenje ter koreninice žita in trav. Marsikje se vigredi žito posuši in je treba močno uničeno zimsko setev preorati. Če je samo deloma izpodjedeno, zadostuje, da potrosimo apneni dušik, da žito požene nove korenine in se tako vsaj nekoliko obraste, četudi dejansko tako žito pozneje dozori.

Leta 1946 so bili travniki tako uničeni, da je bilo treba velik del najboljšega travnika preorati in spremeniti v njivo (tako na nekem državnem posestvu). Manj uničeni deli travnika se je opomogel, ko smo ga močno polili z gnojnic, med katero smo primešali superfosfat. Drugi del travnika pa smo pognojili z apnenim dušikom. Seno je bilo lepo, a redko, dočim je dala otava dvakratni pridelek. Pri oranju in za brano smo črve v vsaki brazdi sproti pobrali, kar je ostalo, so dobile vrane in drugi ptiči.

Zelo znan škodljivec so **strune**. To je trd črv svetlorumene barve. V krompir, korenje, peso itd. vrta ozke rove. S tem ovira rast in zmanjšuje pridelek, ki na ranjenem mestu kaj rad gnije. Tudi žitna polja, zlasti v bolj lahki zemlji, zelo trpijo vsled tega škodljivca, ki pridno izpodjeda korenine žitaric. Kaj rade se zavrtajo v posejano koruzno zrno, kjer uničijo kali.

Strune ostanejo v zemlji 3 do 5 let, kjer se razvijajo in zabujajo ter razvijajo v hrošča, ki ga imenujemo pokalico (agrotis lineatus). Če pade pokalica na hrbet, se sama obrne na ta način, da sproži trnek, ki ga ima na hrbtu in se v trenutku postavi na noge. Pri tem slišimo pok.

V sedanjih časih strune uspešno uničujemo s preparati, ki se razmeroma poceni dobijo v kmetijskih zadruzah. To je **Agrocid** in **Gemaksan**, ki ga je treba na 1 ha raztrositi 200 kg in dobro zabranati. Po drugi strani pa skrbimo, da na tako njivo, ki je polna strun, ne sadimo krompirja, pese, koruze itd. Najbolje je, če vigredi vsejemo grahorico, hi hitro zraste in jo pokosimo, a njivo plitvo preorimo in nekajkrat pobranamo. S tem jih vedno znova izpostavimo vročemu soncu in pticam, ki jih poberejo.

Strune preženemo globoko v zemljo, (kjer ne morejo narediti toliko škode), če gnojimo z apnenim dušikom ali tudi samo z apnenim prahom. Dobra je kalijeva sol in kajnit. Od tega škodljivca močno poškodovana žita tudi vigredi z omenjenimi umetnimi gnojili rešimo, da bolj bujno poženejo v rast in se medtem, ko smo struno vsaj nekoliko pregnali, močno zakoreninijo.

Veliko škode naredijo gosenice **sovke**, ki podnevi žive zvite plitvo v zemlji ali tudi na listih rastline, a ponoči objedajo zelene dele rastline in korenine v zemlji. Vrtnarji močno preganjajo mesnato gosenico rjavosive barve, ki solato tik pri zemlji odgrizne; ta naredi za bramorjem največ škode.

Od sovk, ki jih je več vrst, je naimanj izbirčna gosenica ozimne sovke (Agrotis segetum), ki na kapusu naredi največ škode. Proti gosenicam, ki objedajo liste, imamo DDT-prah in še razne preparate pantakana, s katerimi naprašimo liste rastline.

Veliko škode naredi na polju **poljska miš**. V dobri in ilovnato-peščeni zemlji nailaže delajo rove in zato se v taki zemlji najbolj množijo. Miš izleže 3 do 4-krat na leto po 8 do 10 mladičev in mlada miška doraste že v dveh mesecih, tako da je od enega mišjega para na leto do 200 in v zelo ugodnih razmerah pa celo nad 400 mladičev-potomcev. Na razmnoževanje vpliva tudi vreme. Dolgotrajno deževje jim škoduje in

in ko se prepraži, dodaj očiščene možgane. Razmešaj in počasi prilivaj juho, dodaj dišave ter dobro prekuhaj in daj z opečenimi žemljami na mizo ali okuhaj drobne cmoke iz drobtin.

ZDROBOVA JUHA. 2 žlici masti, ¼ l pšeničnega zdroba, 3 l slanega kropa ali juhe, 1 do 2 jajci, vršiček peteršilja. Na masti zarumeni zdrob, zalij s kropom, prideni peteršilj in kuhaj ¼ ure. Kuhane mu vmešaj razvrkljana jajca ter daj na mizo.

PIVOVA JUHA. 2½ l piva, 3 klinčki, skorja cimeta, limonova lupina, 1 do 2 kocki sladkorja, 3 rumenjaki. Pivo kuhaj z dišavami četrt ure in precejeno vlijaj med mešanjem v jušnik na razvrkljane rumenjake ter daj z opečenimi žemljami na mizo. Če hočeš, vmešaj z rumenjaki še ¼ l sladke smetane.

jih največ uniči. Če vigredi ali že pozimi zaradi močne odjuge sneg kopni, a je zemlja pod snegom globoko zmrznjena, vdere voda v mišje luknje in vse miši poginejo. Pod snegom, ki se počasi tali in voda sproti odteka, miši dobro prezimijo. Do sedaj, ko imamo suho zimo, se imajo miši dobro ob zalogi hrane, ki so jo v jeseni nanosile v svoja skladišča.

V vsako mišje gnezdo vodi več rogov. Na zunaj vidimo samo luknje brez krtin. Kjer imajo gnezdo, je že na površini 10 m² nad 30 mišjih lukenj.

Miši moramo zastrupljati pozimi in zgodaj vigredi, ko se je zemlja nekoliko osušila. V tem času so živali že precej lačne in oslabele, ker je zaloga že pošla. Najprej zamašimo vse luknje na ta način, da travnik dobro prebranamo. Že drugi dan odpro miši luknje v bližini gnezd. V vsako luknjo damo s staro žlico po nekaj zastrupljenih pšeničnih zrn. Z golo roko se zrn ne smemo dotakniti, ker žival čuti vonj po človeku in zbeži. Zrna moramo dati dovolj globoko v luknje, da jih ne dobijo ptice ali celo kokoši. Ta tako imenovana „**Zeliozrna**“ kupimo. Včasih smo jih zastrupljali z „**expres**“ in „**hora**“-patroni. Pri tem je bilo treba skrbno zamašiti vsako mišjo luknjo, iz katere se je zakadilo. Največ uspeha pri tem bo samo tam, kjer bodo miši preganjali vsi gospodarji, vsak na svoji zemlji.

Največji škodljivec sadnega drevja (pod zemljo) je **voluhar**. Barve je neznatno svetlejša kot poljska miš. Je pa večji, ima kratka ušesa, široko glavo in telo, kratek rillec in repek. Voluhar pozimi ogleda skorjo — lubje na koreninah. S tem je pretrgana zveza z nadzemnim delom drevesa, ki se posuši, ker ne dobiva potrebne vlage po koreninah iz zemlje. Pod ogledanimi koreninami ima navadno gnezdo z mladiči. Voluharju nastavimo posebne pasti kar v rov, ki je širok in ga hitro odpre, če ga zamašimo. Dobro je dati v „živ“ rov s trupom namazan (Zelio pasta) na pol prerezan koren ali peteršilj, ki ga stisnemo zopet skupaj in potisnemo globoko v luknjo. Na ta način jih vigredi lahko veliko zastrupimo.

Miši in voluharje pa trajno in brez našega sodelovanja pridno uničuje mačka, podlasica, jež, sova, vrana in tudi kure prav spretno ujamejo miško, ki pride iz luknje.

S polja prinesemo v žitarice koruznega molja in fizarjarja, ki se v shrambi — kašči množita tudi pozimi. Tega škodljivca uničujemo v kašči z ogljikovim žveplecem, ki ga damo v plitvo skledo ali krožnik na zrnje. Strupeni plin, ki je težji od zraka, zastruplja škodljivca. Posoda (zaboj) mora biti dobro zaprta. Po nekaj dneh je treba žito prevejati. Vsekakor je dobro vedno imeti na žitu posodico z žveplecem, da se sproti uniči vsak na novo izlegli škodljivec. Kjer razkužujejo v vročini, je nevarno, da se več ali manj poškoduje tudi kaljivost semena. Če imamo toplomer, je dobro, da ostane seme 2 uri pri 60 stopinjah Celzija lepo razgrnjeno v peči.

Tako si pomagamo v manjšem gospodarstvu. Kjer je pri hiši več pridelka, ga napsipljemo v dober zaboj in na vrh damo krožnik z ogljikovim žveplecem, ki ga dobimo v vsaki drogeriji. Isto velja za žitnega molja in črnega žužka.

Žitni molj, ki zrno objeda in ga sprede v večje in manjše kupčke, ne naredi veliko škode, ker ima samo eno zalego na leto. Največ škode naredi črni žužek ali rilčkar, ki se veliko bolj hitro množi in mu strupi veliko ne škodujejo.

Vigredi vidimo na soncu lepe ose rume ne barve s črno glavo. Leno posedajo po repici in repi, kjer odlagajo drobna jajčeca, iz katerih se izležejo gosenice temnozeleno zelene barve s črnimi progami po vsej dolžini telesa in črno glavo. To je repna grizlica, ki v nekaj dneh do golih rebrc obide repno listje. Prezimi v zemlji, kjer se zabubi že v jeseni ali pa šele spomladi. Zadržimo jih, če naprašimo rastline z DDT praškom.

ČASOPISNI PAPIR IZ TRDEGA LESA

V Združenih državah so začeli v vedno večji meri uporabljati za izdelovanje papirja in zlasti časopisnega papirja trd les: topola, breze, bukve in javorja. Najnovejši tehnološki napredek je omogočil ceneno predelovanje omenjenih vrst trdega lesa, ki ga je v izobilju, v celulozo. V načrtu je veliko povečanje papirnic na Alaski, ki bodo lahko izkoristile tamošnje neizmerne gozdove.

Opazuj!

Moč opazovanja je pripomogla človeštvu do izrednih odkritij.

Koliko jih je videlo pred Newtonom, da jabolka padajo z drevesa na zemljo, a je samo on tako globoko razmišljal o tem, da je znašel zakon o težnosti.

Koliko jih je opazilo, da se ob vretju vode tvori para, a samo Papin je o tem toliko časa razmišljal, da je na podlagi tega sestavil parni stroj.

Röntgen je našel v svojem fotografskem aparatu pokvarjeno ploščo. Ali misliš, da jo je z jezo vrgel proč? O, ne! Premišljal je in premišljal, kako je mogla priti svetloba do dobro zaprte plošče. Tako je odkril takozvane Röntgenove žarke, ki prodirajo skozi trde predmete.

Kapetan Brown je razmišljal, kako bi najbolje napravil most čez reko Tweed. Ko se je nekega dne sprehajal po vrtu, je zapazil pajka, ki je predel niti od grma do grma. O, glej ga! — Mar ne bi mogli napraviti tudi mi most iz železnih vrvi in verig, si je mislil. In ne dolgo po tem dogodku je bil zgrajen prvi verižni most.

V cerkvi v Pisi je vlival duhovnik olje v večno luč. Luč visi na dolgi verižici, zato je po opravi cerkovnika nihala sem in tja. Nešteto ljudi je že to videlo, a Galilei je prvi dognal s svojim bistrim očesom in ostrim opazovanjem, da večna lučka dolgo enakomerno niha sem in tja, čim se je cerkovnik dotakne. Na podlagi tega je začel razmišljati in našel po težkem delu petdesetih let zakone o nihanju in nihalu, ki so za določanje časa velikega pomena.

Ker je moč opazovanja tako važna za vsakogar v življenju, se vadi v opazovanju! Sposobnost opazovanja lahko vadiš igranje.

Postavi brez reda — razmetano 30 — 40 predmetov na mizo. Vsi, ki se igrajo, naj za nekaj minut pogledajo na mizo, nato se obrnejo proč. Vsak naj našteje, kaj je videl na mizi. Sprva bo vsak vedel naštetih le 15 — 20 predmetov.

Prav tako se vadiš v opazovanju, če katerikoli dogodek, ki si ga videl pred nekaj dnevi, pristo pripoveduješ.

Kaj vse bi lahko dognali iz življenja živali! Opazuj, kako veriverica stre oreh; kako je mačka, kako pes in kako koklja kliče svoje piške.

Dar opazovanja je važno sredstvo za pridobitev znanja, za napredovanje v življenju in za krepitev volje. Vadi se v opazovanju, z odprtimi očmi hodi skozi življenje, kajti prisotnost duha, sposobnost opazovanja in hitre odločitve niso potrebne samo pilotom in mornarjem, ampak tudi vsakemu izmed nas, ki hočemo plavati po morju tega življenja!

Novoletno voščilo

Kaj voščil bi za novo leto, da b'li bi zadovoljni vsi? Težko delo to, presneto, kar enemu prav je, drug'mu ni.

Če komu voščil bi na primer, da naj se dobro mu godi, bi pri prič se razhudil: „kaj dobro, da le za silo živi.“

Bi srečal druž'ga: „Oj prijatelj, vse najboljše Ti želim,“ bi malomarno me zavrnil: „od vseh dobrot se kar krivim.“

Če tako romal bi po svetu, nikomur ne bi voščil prav in ko nazadnje bi se vračal, vsa sreča — če še cel in zdrav.

Zato pa voščim potom lista naj želje se Vam izpolnijo, po vrhu naj nebo nasuje še sreč najboljsh stokrat sto.

Kozvov Nac

ZA DOBRO VOLJO

Pater je govoril pri božji službi o misi-jonih. Potem je pa šel okrog nabirat darove. Toda vaški skopuh je zmajal z glavo in zamrmral:

„Za to ne dam nič!“

Pa je dejal pater:

„Pa vzemite kaj ven, ker denar je itak namenjen poganom!“

Kuharski tečaj v Škocijanu

Povsod na Koroškem je pri starših in dekletih veliko zanimanja za kuharske tečaje, ki jih vodi gdč. Milka Hartmanova.

Zakaj pa? Ker pri teh tečajih se dekleta veliko naučijo in je uspeh gotov.

„Kdo bo vodil tečaj?“ Je pred leti barala neka mati. „Gospodična Milka“ je bil odgovor. „No potem bo pa tudi naša Mojca šla“. In je res šla.

Pri nas v Škocijanu je bil torej kuharski tečaj, ki je trajal od 22. novembra do 22. decembra. Vodila ga je g. Milka, njena desna roka pa je bila Katra Stihova.

Točno na napovedan dan so se zbrala dekleta v župnišču — 12 po številu. 10 iz

bezen gre skozi želodec, pravi stari pregovor!

Dnevi so šli, kot bi jih z bičem podil. Hitro se je bližal dan razstave, ki je bila na kvatarno nedeljo, dne 19. decembra. Veliko je bilo pripravljanih in tekanja, predno je bilo vse urejeno. Razstava je bila okusno urejena. Obiskovalci so se vrstili od zgodnje jutranje ure do poznega popoldneva, ko je že skoro vsega zmanjkalo. Kdo pa si ne bi želel odnesti domov nekaj tako dobrih stvari ter jih poskusiti in ne samo gledati. Vsi smo občudovali izredno kuharsko spretnost in videli, da je kuhanje res velika umetnost.

Popoldne ob 3. uri je bila v župnišču

naše fare in 2 iz Kamna. Uredile so si sobo v pritličju, kjer je postalo takoj vse domače, veselo in prijetno.

Zjutraj so poslušale razna navodila, kako se je treba vesti pri mizi, kako je treba streči, držati vilice in nož in tudi, kako je treba jesti. Nato so poslušale razlago jedilnika za tisti dan. Po razlagi so se veselo sukale okrog štedilnika in pripravljale vsaka svoje. Da ni bilo nepotrebnega klepetanja, so si zapele kako veselo pesmico. Tako je šlo vse hitro od rok.

Ob 12. so vsak dan poskušale, kar so sku-hale ali pa spekle. To je bilo veselja in zadovoljstva, ko se je lahko vsaka pohvalila z okusno juho, tečno prikuho in še povrh s sladkim pecivom. Tak red je bil vsak dan. Tudi materam je marsikatero deklet neslo pecivo domov in jo s tem razveselilo. 26 jedilnikov so si skrbno zapisale v zvezke in sedaj jih same lahko poskušajo vsaka na svojem domu, da bodo pozneje, ko bodo že žene in matere, znale sukati kuhalnico v veselje in zadovoljstvo možu in otrokom. Lju-

predstava. Ljudstva je bilo kmalu dovolj za našo provizorično dvorano. Natrpani smo bili kot vžigalice v škatli. Pred predstavo je pozdravil občinstvo in tečajnice tajnik narodnega sveta dr. Valentin Inzko. Nato so sledili prizori eden lepši od drugega, kjer so nastopale tečajnice v petju, deklamacijah in prizorih. Vse to mora znati danes tudi gospodinja. Če že sama ne nastopa, naj pozneje pusti otroke majhne in velike, da na pameten način porabijo prosti čas in se izobražujejo.

Zvečer so predstavo ponovile, tako je bilo ustrezno tudi tistim, ki prej niso mogli priti.

22. december pa je bil zadnji dan. V par tednih so si postale tečajnice domače kakor sestre. Zato se ni čuditi, da je bilo kar težko spet „vandrat“. Vedo pa dobro, da sedaj še daleč niso „pečene“ kuharice, ampak bo treba zaviti še v št. Rupert, kjer bodo svoje znanje spopolnile. Začetek pa je že in zato prav lepa hvala za vso požrtvovalnost, ki sta jo doprinesli gdč. Milka in Katra.

Kulturna prireditev v Svečah

Na praznik imena Jezusovega smo se zbrali v prostorni Adamovi dvorani k igri „Izgubljena ovca“. Igralci iz št. Jakoba so prišli k nam gostovat in nam občuteno podali zgodbo Jančarjeve družine. Take zgodbe piše samo življenje, zato nam je šla igra do srca. Dokler je v družini Bog, tam ni nadlog, tam vlada ljubezen in mir. Če pa Bog izgine, je vse narobe.

Pred igro in med odmori smo poslušali petje. Prav presenetili so nas otroci iz št. Jakoba, ki so zapeli vrsto božičnih pesmi. Posebno pa smo občudovali kvartete pastirkov, ki so nam voščili novo leto in peli o božičnih skrivnostih.

Na odru v Selah

Na našem odru se prireditve kar vrstijo. Po Miklavževi opereti smo imeli 19. decembra dobro pripravljeno proslavo Brez-madežne. V nedeljo 26. decembra in 2. januarja, pa smo bili kar zamaknjeni v prekrasno pravljico božično igro „Peterčkove poslednje sanje“.

Slikovita prizorišča, bajna razsvetljava, živobarvne obleke, naravni nastopi Peterčka, babice, materinega duha, kralja Matjaža, Alene in Alenčice, njegovih vojakov, Hrasta, Bukve, Meglice

Krasotic, čarovnika in drugih — vse to nas je kar odmaknilo iz vsakdanjosti in nas prestavilo v pravljico deželo.

Na novega leta dan pa so nas obiskali obirski otroci pod vodstvom g. šolskega vodje Polanška in nam predvajali njegovo izvorno delo, oderski prikaz „Božični obisk angelov na zemlji“. Trije angeli obiščejo na božični večer mladino, družino, bolnike in starce na zemlji. Vidijo mnogo socialne in moralne bede, ker manjka življenja po

MLADINA PIŠE:

Pismo staršem učenk gospod. šole v št. Jakobu

Od vseh strani smo se zbrale. Prišle smo iz Podjune, številne smo Ziljanke, največ nas je Rožank, pa še Primorke smo vmes. Kot sestre se imamo rade in lepo nam je. Tukajšnja šola nam je res drugi dom, kjer nam ničesar ne manjka, obenem pa nam je še bogata šola za življenje. Kaj vse smo se že naučile v minulih mesecih! Pa je pred nami še polovica tečaja. Vedno bolj uvidevamo, da ni edini namen te šole nas samo učiti, temveč da je še važnejše delo naša vzgoja. Obogatili si bomo um in srce. Uporabiti hočemo vsak trenutek in koristno izrabiti vsako priliko.

Ob misli na vse, s čimer nas bo tečaj obogatil, mislimo z globoko hvaležnostjo na Vas, dragi starši, ki ste nam za ceno velike žrtve omogočili šolanje. Marsikje bi nas krvavo rabili doma. Uboge naše mame, ki morate namesto nas v teh mrzlih dneh same opraviti vse, kar je pri hiši in okoli hiše treba narediti. Marsikateri sivolasi in sključeni očka bi se lahko grel pri topli peči, pa mora namesto svoje hčerke, ki jo je poslal v gospodinjstvo šolo, sam opravljati živino. Rad bi se poležal zjutraj v topli postelji, pa ga proseči glas živine v hlevu opomni, da ni več doma Ančke, ki ji je doslej zjutraj polnila jasli. Težko mu je vstati, pa mu je mehko pri srcu ob misli, da je njegova Ančka v gospodinjstvu šoli, da ji je dobro in da se bo tam veliko lepega in koristnega naučila. Ob sladki zavesti, da bo otroku pripravil lepše in lažje življenje, kljub betežnosti rad opravi vse potrebno.

Pa ni edina težava v tem, da pogrešate našo pomoč pri delu. Mlade smo sicer in neizkušene, o težavah življenja komaj slutimo, pa vendar se zavedamo, koliko žrtev je združenih z izdatki za naše šolanje. Vemo, da so marsikje šilingi za naše šolanje prigarani s krvavimi žulji, da je v delu za nas orosila marsikatera vroča potna kaplja že tresoč se roke naših dragih mamic in očetov. Ob tej misli nam je hudo, ob njej vstaja v naših srcih globok čut ljubezni in hvaležnosti.

Preljubi starši! Zagotavljamo Vam, da naša hvaležnost ne bo ostala samo ob golem čustvu. Ko pridemo domov, jo hočemo dokazati v dejanjih. Vse lepe nauke, ki jih sedaj slišimo, bomo tudi izvajale. In med prvimi je nauk o ljubezni in hvaležnosti do Vas, dragi starši. Vaše hčerke se že sedaj trudijo, da se znebijo napak, s katerimi so Vas doslej žalile in Vam povzročale dostikrat velike skrbi. Boljše se bomo vrnile domov, kjer Vam hočemo biti v vedno veselje in trdno oporo pri delu in v težavah.

Še ena misel naj Vam olajša žrtev našega šolanja. Vemo, dragi starši, da Vam je osivel marsikak las na Vaših glavah v težki skrbi za dote Vaših hčerk. Radi bi nam vsaj malo olajšali težko življenjsko pot, pa je življenje tako skopo, delo Vam poplača komaj vsakdanje stroške. Pa bodite prepričani, dragi starši, da ste nam s tem, da nam nudite obisk gospodinjstva šole, prigarali najlepšo in najbogatejšo doto, ki jo sploh morete nuditi svojim hčerkam. Dobro vzgojene in v najpotrebnejšem poučene bomo pogumno stopile v življenje. Več nam bo pomagala izobrazba duha in srca kot kupčki zlata. Denar se porabi hitro in lahko, znanje, ki si ga bomo pridobile, pa nam bo koristilo celo življenje. Ob tej misli naj Vas umiri sladka zavest zadoščenja: storili ste za svoje hčerke največ, kar ste mogli.

S čutom globoke hvaležnosti za veliko dobroto Vas do veselega svidenja pozdravljajo

Vaše hčerke,
gojenke gospodinjstva šole v št. Jakobu.

ZA SMEH

Ni mogel izgovoriti. — „Ko si prišel včeraj domov, si rekel, da si bil s Tonetom v Kazini, sedaj pa praviš, da si bil v Excelsioru. Zakaj lažeš?“

„Veš, včeraj mi je bilo nemogoče izgovoriti Excelsior...“

veri. Kot rešilno pot iz tega zla nakaže plemenito dobrotljivost, ki izhaja iz resnično vernih src. Tako naj se uresniči angelski spev svete noči: „Slava Bogu, mir ljudem!“

Igralci, ki so novinci, so se kar dobro odrezali, posebno pa je ugajalo ubrano petje skrbno pripravljenih treh angelov.

Vest, da nastopijo na našem odru sosedje Obirčani, je privabila polno dvorano gledalcev. Le tako naprej, dragi sosedje!

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

MATIJA MALEŠIČ:

Svinjska pečenka

Ko stopi Peter Movrin iz sodnijskega splotja na ulico, je njegov pogled mrk in teman. „Takle mlad sodnik, ki mu še niso pognali niti brki,“ se jezi, „kako more takle razsoditi, kakor bi se spodobilo in bi bilo prav za tako psovko? Naj bi le nje-mu sedaj kdo kaj takega zabrusil! Rad bi vedel, kako bi potem sodil!“

In Peter jo krene v gostilno. — Ko stopi Pavel Mihelič skozi sodnijska vrata, ne izraža njegov obraz dobre volje. Moti ga: „Izblekneš, seveda izblekneš v jezi besedico, ki ni prava. Ali kje je zapisano, da bi te gnali zaradi vsake nepremišljene besede pred sodnika? Na dan sodbe boš dal odgovor od vsake nepotrebne besede, ali tedaj ne boš imel vsaj nobenih stroškov, in če se prej spokoriš, ti bo vse odpuščeno. Tu pa ti je žal, da si izbleknil — pa noče Movrin poravnave! Sodbe hoče, sodbe, pravične sodbe, ki bo odgovarjala razžaljenju! Ali sem ti jaz kriv, Movrin, da si izgubil pravdo zaradi travnika? Tako se maščuješ! Čakaj!“

Človek ne pride vsak mesec v mesto, pred sodnika ne pride leta in leta, obsojen pa je morda samo enkrat v življenju. Praznovati je treba take prilike.

In Pavel zavije v gostilno. — Mrk in mračen sedi Movrin v gostilni. Ko vstopi Mihelič, se zgane, zgrabi kozarec in pije. „E, obsojen je pa le! In stroške plačal!“ In Movrin dvigne glavo, si pomakne klobuk na tilnik in samozavestno naroči drugo merico vina.

V Miheličevih očeh zablisne pritajen ogenj, ko vidi to izzivalno zmagovalstvo. Sede k sosedni mizi, pokliče pijake in zabobna s prsti po mizi.

V Movrinu raja škodoželjnost, ko vidi Miheliča potrtega in globoko zamišljenega. Pogled plava zmagovalno po sobi, plava od krčmarja na Miheliča, ki bobna vedno hitreje s prsti po mizi, od Miheliča na krčmarja. Srce je polno in usta bi rada govorila, govorila s komerkoli, o čemerkoli. Gostov pa ni.

Krčmarji imajo bistro oči, zlasti krčmarji, h katerim zahajajo gostje, ki imajo opravka pri sodnji. „Smo se tožili?“ pristopi krčmar k Movrinu in prisede.

„Moralo je bitil človek sicer nima rad posla s sodnijo, ali včasih res ni drugače!“ „In smo dobili?“

„Saj ni bilo drugače mogoče!“ „Da smo le dobili!“

„Dajte še merico! Pa večjo! In kozarec si prinesite!“

Na to uho krčmarji dobro slišijo. „Je šlo za veliko?“ prša, ko nataka Movrinu in sebi.

„Za veliko! Za čast je šlo!“ „Za čast!“ Gostilničar trči z Movrinovim kozarcem. „Do se je le dobro izteklo!“ „Čisto dobro se ni izteklo!“ „Kako? Saj ste dobili, ne?“ „Dobil, seveda sem dobil pravdo! Ali tisti... tisti je premalo dobil. Za tako psovko, pa samo dvajset kron! Pomislite, samo dvajset kron globe!“ „Ali je bila psovka tako huda?“ „Kaj ne bo huda...“ Movrinu zastane beseda.

Mihelič hipoma preneha bobnati s prsti po mizi, premakne svoj stol, se obrne in pogleda Movrinu naravnost v obraz.

Miheličeve kretnje zapazi tudi krčmar, ve, kam piha veter, in noče vprašati po psovki.

Molk. Tri priče vstopijo, ki so pričale, kar so čule v tistem prepiru med Miheličem in Movrinom, ko je padla usodepolna beseda.

„Pij!“ Movrin naglo pomoli kozarec prvemu.

„Pij!“ pomoli Mihelič kozarec drugemu. „Gostilničar, liter! Prisedi!“ ponudi tretji priči stol.

„Kozarec prinesite!“ pravi Movrin, pritegne stol in ga nudi prvi priči.

„Liter in še dva kozarca!“ kliče Mihelič.

Prvemu je nerodno, ko ostali dve priči sedeta k Miheliču. „Pravzaprav smo skupaj prišli mi trije...“

„Kaj bi tisto! Tudi midva ga izpijeva liter, ko popijeva, kar je še v tej steklenici. Tako na kraju še nisem, da bi ne zmoget tudi jaz za liter!“

„Saj ni zato,“ meni priča in sede k Movrinu, „mislim samo: Iz iste vasi smo vsi, sedejte smo! Mi trije, ti, Mihelič...“

„Pa moram tožiti lastnega sosedo, ki ne more krotiti svojega jezika! Žalostno! Pij!“ „Mislim, kar je bilo, je bilo! Pobotala bi se...“

„Kaj sem jaz koga žalil?“ „Pobotala bi se in bi vsi sedli k eni mizi.“

„Prav imaš, sosed!“ Mihelič je naenkrat ves navdušen. Vstane, stopi k sosednji mizi in trči s pričo. „Ako se pobotava, pošljem v božiču Movrinu dvojno kolino.“

„Tako je prav, sosed!“ Priča je ves vesel. Movrin vrti kozarec med dlanmi in gleda v mizo.

„Kako bi ne bilo prav? Take svinje še nisem zaklal, ko jo bom letos. Movrinu sem vedno dajal kolino, pa bi mu je letos ne, ko zakoljem bolj pitano svinjo ko kedaj poprej? Samo če se pobotava!“

Velikim šimnom iz Bušanovic v gostilno, „da se pogrejejo“.

Tako je lepo živel, umrl in bil pokopan tudi ob smrti silni južnočeški kmet Jan Cimbura.

Na putimskem pokopališču, na njegovem starem delu blizu cerkvenih vrat stoji križ. Velik, železen križ zasajen v nesorazmerno majhen granitni kamen. Križ je bogato pozlačen in posrebren. Razpelo na njem se kar blešči v zlatu, križevi okraski pa se lesketajo in svetijo na soncu v srebrnem lesku.

Cigav je ta križ? Kdo ga je postavil? Pod prebodenimi nogami Zveličarja sveta je pritrjena okroglasta črna tablica in na njej beremo tale napis:

Tu je pokopan

CIMBURA JAN

Otroci so mu iz ljubezni postavili ta križ železni.

Bil je silen kmet

resen na pogled,

priden in bogat,

vse imel je rad:

konje, tekme, stave

pa ljudi in krave.

Naj počiva v miru!

„Da, počivaj v miru, Jan Cimbura,“ smo goreče vzdihnili tudi mi, končujoč po letih to južnočeško idilo.

KONEC

Srepa gleda Movrin na mizo in hitreje vrti kozarec med dlanmi.

Priče molče in premišljujejo, zakaj govori Mihelič o kolini.

„Dosti sprav se mi je že posrečilo! Sodniji sem že dosti dela prihranil! Pijmo na spravo!“ skuša napeljevati gostilničar vodo na svoj mlin. „Da sta prišla prej k meni, bi vama morda ne bilo treba iti k sodniku. Žaljevka gotovo ni bila tako huda, da bi je ne mogel človek odpustiti!“ Krčmar hoče trčiti z Movrinom, ki pa pritegne svoj kozarec.

„Kaj bo huda,“ meni Mihelič, samo šest črk ima!“

„No, torej! Če ni žaljevka tako težka...“ krčmar hoče trčiti z Miheličem in prime Movrina za roko.

„Težka je včasih, včasih pa tudi ni. Teh-ta par kil, tehta pa lahko tudi do sto, do stopenetdeset, da, do dvesto kil!“ modruje Mihelič.

„Ste čuli?“ Ko da ga je pičil gad, skoči Movrin pokonci. „Ste čuli?“

„I, kaj vendar?“ miri krčmar.

„Tudi Vi ste čuli! Razen teh treh boste tudi Vi pričal!“

„O čem bom pričal?“

„Zdaj se mi še roga.“

„Jaz nisem slišal ničesar razžaljivega.“

„Jaz tudi ne!“

„Tudi jaz ne!“

„Na pravega je naletel Movrin!“ „Svinjsko pečenko pa bomo še danes jedli.“

Movrin ne gre na sodišče, ampak hiti v skrito gostilno poplakniti svojo jezo in na samem premisliti, kako najbolje poplača Miheliču.

Mihelič in priče povprašujejo po gostilnah za svinjsko pečenko. Krčmarji se čudijo, kaj jim je padlo v glavo, da s tako trmo zahtevajo poleti svinjske pečenke.

Težko podpira Movrin glavo, ko ga izsledijo Mihelič in priče.

Miheliču se zaiskri obraz, ko ga zagleda. „Krčmar, imate svinjske pečenke?“

„Ti!“ vzroji Movrin. „Kaj me zalezuješ?“ „Ha, ali ne smem v gostilno, v kateri upam dobiti svinjsko pečenko?“

Movrin dvigne roko. „Udari!“ mu nastavi Mihelič lice in reče pričam: „Pazite!“

Movrin se premisli in zažuga: „Čakaj!“ In odhaja.

„Greš lahko kar na sodišče in me zatožiš, da sem vpričo tebe zahteval v gostilni svinjsko pečenko. Vsi boste pričali, da sem res zahteval vpričo njega svinjsko pečenko.“

„Bomo!“

Povpraševanja po svinjski pečenki tisti dan ni ne konca ne kraja. Ko se razplete jezik, zvedo vsi krčmarji, odkod taka slast na svinjsko pečenko. Vsi krčmarji v mestu zve-

NOVOLETNI KLIC

Božične pesmi srebrnočisti glas razliva mir in čar po revni zemlji. Drevesa so oltarjem božjim kras.

O človek, sebi ga nikar ne jemlji, — ponuja Dete ga iz Betlehema —; še drage znanice k Jezušku pripelji!

Željno Zveličar grešnika objema, zaupno le če k njemu prihite. Ljubezen božja vse ljudi zajema,

jim srca greje, da znova se rode, v skrivnostni noči čista, prerrojena, kreposti grede s cvetovi spet sade.

In ovijajo jim stebila, pozlačena rasti duhovne, vzpona v višave, z nebeško roso tiho orošena.

Kraljevski svit prešinil je nižave; zbudil je srca, duše, prej zaspane, goré in hribe je zravnal v planjave.

Lepoto siplje zdaj naš Bog, da gane zamrle ledine otroke k veri. Beseda večna trdna naj ostane

in kaže pot zemljanom, ceste meri zemskega življenja; trpljenja trnje skuplja v snope, v raj odpira duri.

Cilj da srečen človekov bo odhod s sveta v občestvo vseh 'z neba; slovesen svetnikov zbranih bo sprevod

s Sodnikom v svetišče Stvarnika Boga.

s. M.

„Ni dovolj, da mora človek enkrat pričati pred sodiščem!“

„Nič ne bo s kolino! Pa tako svinjo, kakor jo zakoljem letos!“ Mirno se vrne Mihelič k svoji mizi. „Dobro leto letos za svinje.“

Val rdečice plane Movrinu v lice. „Vidiš, čuješ sedaj! Pa si hotel, da bi se pobotala!“

„Najpametneje bi bilo!“ Prva priča si natoči sama, krčmar izpije, zmigne z ramo in hoče proti kuhinji.

„Haj, krčmar, ali imate kaj prigrizka?“ Mihelič je židane volje.

Prigrizka je dovolj, ali Mihelič je danes izbirčen.

„Kamor je šla krava, naj gre še tele! Svinjske pečenke hočem danes! Za vse tri prinesite.“

I teletine imajo i govedine, svinjske pečenke pa danes slučajno ne.

„Kako da svinjske pečenke ne? In prav danes! Danes, ko bi rajši jedel svinjsko pečenko ko na božič purana?“

„Plačam!“ zakliče Movrin.

„In vendar moramo še danes jesti svinjsko pečenko! In če stane dvajsetkrat dvajset kron! Dobimo jo kje drugje, če je tu nimajo. Plačam!“ Mihelič vrže listnico na mizo. „Ostani pri nas,“ pravi prvi priči.

„Boš videl, da iztaknemo kje svinjsko pečenko.“

Movrin hiti iz gostilne. „Da ne gre zopet na sodišče?“ je v strahu priča.

„Ali sem mu ponovil besedo, zaradi katere me je tožil? Na prisego lahko potrdite, da mu nisem rekel svinja.“

„Lahkol!!!“ „Svinjsko pečenko pa vendar lahko zahtevam? In kdo mi brani govoriti o svoji svinji, ki jo tam o božiču zakoljem? In kdo mi brani govoriti o kolini?“

do in se smejejo. Zvedo vsi krčmarji ob poti, ki vodi pravdarje proti domu, in se mu-zajo.

Mohamedanci ne jedo svinjine, tudi židje ne jedo. Ne jedo svinjine zaradi tega, ker jim to prepoveduje njihova vera, ker je to meso nečiste živali. Nekateri pa trdijo, da si kak mohamedanec ali žid včasih na skrivnem le privoščiti zalogaj tega prepovedanega mesa.

Peter Movrin ni mohamedanec, ni žid. Veren kristjan je, svinjine pa v kljub temu javno ne je, zlasti po gostilnah ne. Zakaj ne je svinjine pred ljudmi, ki ga poznajo, bi vam na dolgo in široko razložil Pavel Mihelič, kateremu od tistega dne, ko je bil obsojen zaradi razžaljenja Petra Movrina svinjina neizrečno tekne, zlasti po gostilnah.

Če pa si Peter Movrin kedaj na skrivnem privoščiti zalogaj slastne svinjine, kdo bi mu to zameril? Saj ni mohamedanec ali žid!

KRIČIJO VRANE

Kričijo vrane v zimski dan in nizko sedajo na plot. Gorje mu, kogar tare glad, ko burja siplje sneg na pot.

Čvrčijo vrabci: živ, živ, živ, na poti s polja v varstvo streh. Obran je sad in spravljen z njiv, še drevje stoka po vrteh.

Potoček z ledom je pokrit, debela plast na njem leži, kot v tesni krsti prav na dnu nekje pritajeno ihti.

Limbarski

J. S. Baar - Al. Nemeč:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(100. nadaljevanje)

„Bil je dober, storil ni krivice niti ptičku, kaj šele odraslemu človeku ali otročičku. Če pa vendar komu nehote kaj hudega je prizadel,

tako na smrtni postelji mi je strogo velel, ko poslednjič z mano je govoril, naj bi se za njega tu ponižal in spokoril, ko njegova usta že za veke obmolče.

Prosim torej starce, starke, žene in može, ribe na potoku, ptiče v hosti, odpustite vse človeške mu slabosti.“

„Prosim prvič“ (in Martin je čepico vtaknil pod levo pazduho).

„Prosim drugič“ (in sklenil roke)

„in tretjič“ (zdaj pa je pokleknil na gliko).

„Odpusti mu, Gospod Bog,“ je kakor iz enih ust odločno in odkritosrčno zadonelo po pokopališču. Zdaj so pristopali pogrebci z vseh strani in sipali po tri prgišča prsti na krsto in ljudje so skoraj sami zasuli rakev, tako da so sorodniki v grobu videli že samo prst, ko so se zadnji ljudje oddaljili. — Od cerkve so videli, kako v smeri k Pisku hite sani z gospodom knezom, zavitim v velik voljši kozuh, in kako se gruče ljudi vale za

ŠPORT

Z letošnjo zimo imajo športniki res smolo, saj jim ne privoščijo ne snega in ne ledu. Take „čudne“ zime že rez dolgo ni bilo. Sredi snežnega meseca januarja je treba iskati sneg po gorah ali pa se usesti na vlak in se potegniti v Tirole ali še više. To pa stane denarja in vsled tega morejo letošnjo zimsko športno sezono uživati predvsem poklicni športniki — mislim pač tekmovalce vodilnih klubov na mednarodni višini, ki se pomerijo med seboj tam, kjer vremenske prilike to dopuščajo. Upajmo pa, da bo še tudi po dolinah in nižinah padlo kaj snega in da bodo tudi grički zasneženi in obljudeni z mladimi in odraslimi na smučeh in sankah. Takrat bo razvedrila in zdravila za mladino!

Od zimskih športnih panog omenimo zdaj najprej hokej na ledu, ki je v zadnjih letih napredoval do izredno priljubljene in vedno bolj razširjene športne igre. Ta igra sliči nogometu, le da je prostor, kjer dve moštvi tekmujeta, skrčen na približno eno četrtno nogometnega igrišča. Tudi oba

gola sta nekoliko manjša. Moštvo ima vsako po 7 igralcev — drsalcev. Mesto žoge pa je takoimenovani „puk“, gumijasta ploščica. Igralci imajo v rokah cepcem podobne hokejske palice, s katerimi si „puk“ podajajo kakor nogometaši žogo. Hokej na ledu pa je neprimerno hitrejša igra, saj „puk“ šviga po ledeni ploskvi kot blisk in igralci na drsalkah so še bolj hitri kot nogometaši na travnatem igrišču. Hokej na ledu ima slična pravila kot nogometna igra in je verjetno tudi zaradi tega tako priljubljen, ker ljubitelji nogometne igre najdejo v njem nadomestek za svoj priljubljeni šport, ki mora pozimi počivati.

Za gojitev hokejske igre pa seveda ni treba snega, pač pa mraza in ledu. Če je na ledu preveč snega, ga je treba odstraniti in ledena ploskev je idealno drsališče. Če pa mraza ni — potem jo! Zato so že po številnih evropskih športnih središčih uredili hokejska igrišča z umetnim ledom. Taka igrišča jamčijo, da ima moštvo kluba ali države tudi dovolj časa za vežbanje in izpopolnitev.

V naslednjem podajmo še kratek pregled dosedanjih zanimivejših in važnejših hokejskih tekmovalcev doma in po svetu:

Hokejski klub Ljubljana je prejšnji te-

den gostoval po Koroškem. Igral je v Celovcu in špitalu ob Dravi tri tekme, katere je s tesnimi izidi izgubil. Moštvo pa je mnogo boljše, kot je bilo prejšnja leta in je bilo skoraj enakovreden nasprotnik.

Najboljši klub na Koroškem in med najboljšimi v Avstriji je celovski KAC. Ta je gostoval na Jesenicah proti tamošnjemu in prav tako zmagal le s tesnim rezultatom.

Dunajčani in Tiroinci so nekoliko boljši od Celovčanov, toda mednarodno avstrijski hokej nima tistega ugleda in višine kot drugi zimski športi ali pa nogomet. Najboljši hokejisti na svetu so prejšnje leto bili Rusi, za njimi Kanadčani, Čehi in Švedsi. Vsa leta prej pa so bili Kanadčani daleč najboljši. Letos gleda svetovna športna javnost že sedaj z največjim zanimanjem na predstoječe svetovno prvenstvo, saj so že prva „otipavanja“ prinesla nekaj presenečenj. Švedsi so namreč preteklo nedeljo v Moskvi premagali Ruse dokaj prepričljivo s 5 : 2 in tudi Čehi so dosegli neodločen izid 2:2, kar je tudi uspeh. Velika uganka pa so letos Kanadčani, ki se še nikjer niso pokazali in zato vse domneva, da se z zagrizeno vneto pripravljajo, da si spet pribore ponosni naslov svetovnega prvaka v hokeju na ledu.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 16. jan.: 07.20 Duhovni nagovor, 07.25 S pesmijo pozdravljamo. - Poned. 17. jan.: 13.55 Poročila, objave. Za našo vas. 18.45 Koroški zbori pojejo. **Torek 18. januarja:** 13.55 Poročila. Objave. Zdravniški vedež. Kulturne vesti. — **Sreda 19. januarja:** 13.55 Poročila. Objave. Iz domačih logov. (Glasbena oddaja. Poje meš. zbor iz Rožeka). 18.45 Iz tehnike in znanosti. — **Četrtek 20. januarja:** 13.55 Poročila. Objave. Razvojne črte slovenske proze. (Literarna oddaja) X. poglavje. — **Petek 21. januarja:** 13.55 Poročila. Objave. Akustični mladinski list. 18.45 15 minut z Bovčarjevim Simonom in Bertom. — **Sobota 22. januarja:** 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. Sportni obzornik. 18.30 Zvočna igra: J. d. Hartog: Spopotnika. Sodelujeta V. Skrbinšek in Tina Leonova. — **Nedelja 23. januarja:** 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo.

PARIZ (val 30.17 in 41.89 metrov)
Oddaje vsak dan od 19. ure do 19.20

RADIO VATIKAN
Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“
(val 50.25 31.10 25.55 in 196 m)

Najboljši za pecivo!

Zavičkom priložene slike točno kažejo: tako lepo peče „König“ - zato mu zaupaj!

Hören Sie jeden Montag, 19.15 Uhr
3 x König
auf allen Sendern des 1. Programms

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovški mehanični delavnici.

Zanehljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak
MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

DAMSKÉ PLASCE
MOŠKE OBLEKE
najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.
BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Srečno in uspehov polno novo leto želim vsem svojim naročnikom

Anton Bochinz
fotograf v št. Vidu v Podjuni

Priporočam se tudi v novem letu za slikanje porok in raznih drugih dogodkov. Slike za razne izkaznice (Passbilder) izdelujem hitro in poceni.

MODNI OKRASKI ZA ŽENINE IN NEVESTE
SAMO

„ELGETZ“
CELOVEC, Rainerhof

Coctail-obleke in dežle
priporoča **WALCHER**
Celovec, 10.-Oktober-Straße 2

Če želite

- ▶ službo dobiti ali nuditi
- ▶ stanovanje najeti ali dati v najem
- ▶ hišo kupiti ali prodati
- ▶ avto kupiti ali prodati
- ▶ motorno kolo kupiti ali prodati
- ▶ zakonskega druga poiskati

ali če želite nekaj, česar ne morete dobiti v krogu Vaših znancev, dajte oglas v

Naš tednik-Kronika

To je NAJČENEJŠA IN NAJUSPEŠNEJŠA POT do izpolnitve Vaših želja

Oglašuj v našem listu!

ALI ŽE IMATE družinsko peatiko?

ZAHVALA

Za vsa zadnjeljubezenska dejanja in vse dokaze sožalja ob smrti našega brata, g.

Leopolda Ulbing
bivš. krojaškega mojstra,

se zlasti g. zdravniku dr. Reschu, vsej preč. duhovščini, uradnim zastopnikom, misijonišču Vernberg, vsem sorodnikom in udeležencem pogreba najiskrenejše zahvaljujemo.

Skočdol, dne 7. prosinca 1955.

Pokojnemu sveti večna luč!

ELIZA in MARIJA ULBING, sestri; TOMEJ, brat.

Nemški HOLDER-DIESEL-TRAKTOR — Vse POLJEDELSKE STROJE — ŠTEDILNIKE, PEČI, PRALNE STROJE ugodna možnost nakupa!

H. WERNIG KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely
Celovec-Klagenfurt
Ob tplatz 2-1.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

Poceni kot še nikoli
prodajamo
moške flanel-srajce od 47.— šil.
moške spodnje hlače, dolge od 36.80 šil.
žensko zimsko spodnje perilo od 38.— šil.
ženske zimske spodnje hlače od 26.— šil.
ženske nogavice od 7.90 šil. volno od 8.— šil. naprej

L. MAURER
CELOVEC, Alter Platz 35

OBLEKE, KOSTUME, PLASCE
po meri v najfiniši izdelavi

Hans Pichler
BELJAK, Bahnhofstrasse 9

H. Unterdörfler
Gr. dbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmannng.

poceni - tudi na obroke

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 š (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Priloge za ogrevanje prostorov cenjše pri vašem radio-svetovalcu

OTTO GAGGL
Beljak - Villach

Modroce, tapcirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu

Johann Ortner, Beljak, Widmannngasse 31 ter Ringmauer-gasse Nr. 11.

Neprekosljivi Hoover-pralni stroj, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vse!

pri
HAAS & CO.
CELOVEC, Bahnhofstr. 3

HISA NAPRODAJ

Prodaj hišo v Železni Kapli na glavnem trgu, pristo stanovanje in trgovski lokal. Dopise pod značko „335“ na upravo „Našega tednika“

HARMONIKE Scandalli — Soprano — Hohner, kakor vsi glasbeni instrumenti pri **MUSIKHAUS PALUDNIK**, Celovec, 8.-Mai-Str. Nr. 20, Ecke Bahnhofstrasse neben der Baustelle.

ZENITVE

Fant domačin, delavec, želi spoznati ugledno kmečko dekle, zavedno katoličanko okrog 30 let. Naslov na upravi „Našega tednika“ pod „Vigred“.

EVI

POLNOZRNATI KRUH potreben za vaše zdravje dobite pri vašem trgovcu in pri peku **SEBALD WALTER**, velepekarija, Celovec, 10.-Oktober-Strasse.

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave

ANDLINGER, Celovec, Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

Vsa božična darila za božične praznike vam nudi po nizkih cenah in bogati izbiri vaša trgovina

STOFFSCHWEMME, CELOVEC Marktplatz.

Čemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik — Kronika“ v trafiki ali pa morda pri sosedu! Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

S prihodnjo številko bomo začeli z novim romanom. Izrabite priliko!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov (Celovec - Klagenfurt, Viktringer Ring 26)!

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik — Kronika“

Plačilne možnosti: mesečno 4.— šil. za tuzemstvo. Pri plačilu za pol leta ali celo leto dobite popust.

Ime:

Naslov:
(prosimo, da točno navedete tudi pošto!)

Datum:
(Podpis)